DEC 14 1955
216

VIENYBĖ

LXIX M. 47 N. 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. 1955 M. GRUODŽIO (DECEMBER) 9 d. KAINA 10c.

DABAR

Dar dėl Mickevičiaus
"Globalinės" mintys
Kalbant apie cenzūrą
Tai plauko skaldymas

JUOZAS TYSLIAVA

Ar galima taip lengvai ranka numoti į praeitį, kaip tai daro Aistis su Skardžium, rašydami apie Adomą Mickevičių?

Mickevičiaus Lietuva, tiesa, buvo tokia, kokia ji buvo: bajoriška. Bet tada visa Europa buvo bajoriška.

Neigdami praeitį, be kurios nėra dabarties, mes save nuvertiname ateičiai.

Įsivaizduokime, kad Aistis su Skardžium pasikeičia epochomis su Mickevičium ir, sakysime, su Tovianskiu...

Netikiu, kad aniedu taip rašytų apie Aistį ir Skardžių.

"Turėk širdį ir žiūrėk į širdį", Aisti.

Mickevičius buvo lietuvių kilmės poetas, rašęs lenkiškai.

Kaip Dlugošas, lenkų kilmės istorikas, rašęs lotyniškai.

* *

Prof. J. Kaminskas, savo "globaliniame" pranešime, įtikinėja, kad "Vlikas, būdamas Amerikoje, nebandys laužtis į Alto daržą..." Girdi,—

"Globaliai vadovaudamas Lietuvos laisvinimo kovai, Vlikas neprivalo pretenduoti būti Alto veiklos savam krašte ir savoj vyriausybėj dirigentu."

Dievemylėk, Amerikos Lietuvių Taryba ima ir išlaisvina Lietuvą pirma, negu Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, arba — priešingai...

Net ir tokiam rimtam politikos veikėjui, kaip Kaminskas, šįkart parūpo, kad jo žilas plaukas dėl to dar labiau nepražiltų. Todėl profesorius raminasi:

"Vliko įgaliojimai ir įpareigojimai baigiasi Kybartų stotyje..."

O vis tie Kybartai su savo aktais, kad juos kur paibelis.

* *

"Gerai darot, Redaktoriau, kad necenzūruojat savo bendradarbių",—rašo vienas skaitytojų.

Šia proga prisimintina nepriklausomoje Lietuvoje išleista prof. Vaclovo Biržiškos parašyta knygelė apie tai, kaip lietuviai atkovojo spaudos laisvę.

Bet.. vos atverti tos knygelės viršelį, randi tokį likimo ironijos antspaudą: "Karo cenzūros leista."

Vadinasi, nuo svetimos meškos ant savo vilko...

Tikrai yra skaudžiau, ar žinai, kai tau įkanda savas, prijaukintas žvėrelis.

Paguoda šiuo atveju tegalėjo būti ta, kad to karo cenzoriaus asmenyje Lietuva turėjo bent vieną pilietį, kuris viską skaitydavo...

* *

Nevaržant bendradarbių laisvės pasireikšti įvairiais aktualiais klausimais, šio laikraščio redaktorius, betgi, neketina varžytis dėl savo paties nuomonės.

Pavyzdžiui, jam tebeatrodo, kad bėgimas iš Vliko ar kitų panašių organizacijų yra skaldymas to paties plauko, ant kurio jau ir taip vos kybo mūsų viltis grįžti į nepriklausomą Lietuvą.

Tegu, kaip J. Brazaitis sako, "nesimato ženklų, jog vlikiniai derybininkai būtų pasirinkę visų lietuviškųjų jėgų sutelkimo ir bendradarbiavimo kelią."

...KOMEDIJA EINA TOLIAU, TIK GAL BUS LINKSMESNĖ

Neįvyko nieko esminio, kas reikštų vlikinį persiorganizavimą. — Persikraustymai ir kėdžių perstatinėjimai nėra jokia reforma. — Dar reikės daug pastangų suirutės ir nesantaikos kalnams perlipti.

BRONYS RAILA
Los Angeles, Calif.

Vienas lietuviškas veiksnys užsienyje, per dešimtį metų vestas prel. M. Krupavičiaus, smarkiai mėgino lietuvius pripratinti prie tokios "demokratijos": jeigu jo darbus ir kombinacijas girsi, užmerktomis akimis liaupsinsi ir, pūsdamas blefu miglas tautiečiams į akis, kelsi į padanges, tai tu to veiksnio žmonijos būsi laikomas padorus, "vieningas" lietuvis ir geras demokratas. Gi jeigu matysi ir rasi, šimtais faktų ir patyrimų remdamasis, kad veiksnio veikimas daugeliu požiūrių buvo žalingas, skaldė lietuviškas jėgas ir kenkė Lietuvos laisvės bylai,—tada tu būsi pavadintas kenkėju, vienybės ardytoju ir tokiu nenaudėliu, kuris patarnauja Maskvai. Ir savaime aišku, tu tada būsi totalistas, diktatūrininkas, didelis demokratijos priešas...

Taip jau buvo beveik per dešimtmetį. Nieko gero tai nedavė ir pasibaigė niekais.

"Persiorganizavusio" Vliko posėdžiai New Yorke ir naujas kėdžių perstatinėjimas buvo gal vienas iš paskutinių šios nusibodusios komedijos ir politinės nesąmonės veiksmų.

NIEKAS NEPASIKEITĖ

Kas kalba apie demokratiją, turi pirmiausia priprasti prie laisvos kritikos. Ir ypač į jokią valdžią niekeno nerinktas, o pats save pasiskyręs demokratas turi būti dar nuolaidesnis ir kantresnis kritikai. Jis turi priprasti, kad politiniame ir visuomeniniame darbe vertinimo nuomonių bus visokių ir kad jo nuomonė ne būtinai yra išganymas, o priešinga nuomonė būtinai prakeikimas.

Lietuvių Rezistencinės Santarvės nuomonės Lietuvos laisvinimo ir mūsų tautinės rezistencijos reikalais nekartą buvo dėstytos jos žurnale Santarvėje, šiame laikraštyje ir daug kur kitur. Ar jos būtų pasikeitusios po newyorkinio Vliko "persiorganizavimo"?

Atsakymas, — deja, **neįvyko nieko esminio, kas reikštų vlikinį persiorganizavimą.** Komedija eina toliau, tik gal bus linksmesnė. Todėl ir mūsų pažiūros į Lietuvos laisvės siekimo būdus užsienio sektoriuje negauna jokių naujų davinių pakeitimams.

TUŠTI RATAI GARSIAU TARŠKA

Po New Yorko posėdžių Vlikas virsta tuo, apie ką mes kalbėjome ir rašėme veik prieš aštuonetą metų. Jis tapo kelių negausių politinių grupių komitetu, atitrūko visuomenę, nes jis nuo pat tremties pradžios griežtai atsisakė žiūrėti tikrovei į akis ir suprasti okupuotos lietuvių tautos padėtį.

Bet ar Lietuvių Frontas, Laisvės Kovotojai ir Tautinis Sąjudis, būdami "už Vliko ribų" (to paties J. Brazaičio žodžiais tariant) daugiau padarys?

Nepadarys, o ir savo moralinę teisę kritikuoti Vliką jie, lyg tas kalvis, nusmailins iki... pių.

Jis buvo užsimojęs vaidinti gryną nesąmonę — vaidinti Lietuvos seimą ir vyriausybę tremtyje. Tuo titulu jis skirstė lietuviškas organizacijas į "geras" ir "nekošer", vedė liūdną ir pralaimintčią kovą prieš Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefą, keitė konstitucijas, pradėjo "skirti" Lietuvos "atstovus" prie svetimų vyriausybių (Vak. Vokietijoje...), pats morališkai iro, virsdamas mažame miestelyje didelės demagogijos, grupinių intrigėlių ir partinių kivirčų lizdu.

Tapo tikras "širšių lizdas", kaip tokiu atveju romane sako žymus prancūzų katalikų rašytojas Mauriac. Nebegalėdamos dirbti tokioje atmosferoje, iš jo išstojo pastarųjų trijų metų laikotarpyje trys reikšmingesnės grupės. Šiandien jame nebeliko nei vienos rezistencinės organizacijos iš Lietuvos okupacijos laikmečių. Va dinamasis "Vienybės sąjudis" yra gryna krikdemų fikcija. Liko tik trys partijos — keturlypis krikdemų blokas, liaudininkai ir socialdemokratai, plius neaiškiu titulu patekę mažlietuvių atstovai.

Laisvės kovotojams ir tautininkams iš Vliko išstojus, Chicagos Draugas veik su pasitenkinimu rašė, kad dabar būsią geriau, nes — "boba iš ratų, ratams lengviau". Iš teisybės, tokio Vliko ratai labai palengvėjo. Na, o juo tuštesni ir lengvesni ratai, tuo garsiau jie pradeda barškėti...

PASIBAIGĖ IR "PARLAMENTAS"

Naujasis newyorkinis Vlikas padidino asmeninę sudėtį po du žmones nuo tų pačių pasilikusių partijų. Taip būtų galima didinti ir ligi šimto. Tiesa, kaikurioms "partijoms" tada jau reikėtų skolintis atstovus, nes tiek narių nebeturėtų.

Naujame Vlike tėra tik apie pusė visų reikšmingesnių lietuviškų politinių tremties organizacijų. Kitos pusės joje nebėra ar niekad nebuvo. Tas Vlikas nėra buvusio Lietuvos Vliko tęsinys, nebėra jis net ir Pfullingeno-Reutlingeno laikų tęsinys. Faktinai jis liko visai nauja ir varginga trijų lietuviškų partijų likučių kombinacija. Panaikinę prievolę jo nariams būti tik Lietuvos piliečiais, jis daugumoje tapo (ir toliau vis daugiau taps) kitų valstybių lietuviškos kilmės natūralizuotų piliečių komitetu. Kalbėti toliau, kad jis būtų lietuvių tautos valios reiškėjas ar juo labiau "parlamentas", būtų gryna nesąmonė.

BUVĘS IR NAUJAS "FINANSŲ TARĖJAI"

Kokios įvyko tikros "naujienos"? Atstatydinimo ir atsistatydinimo kombinacijoje, partijos paskyrė jam naują pirmininką iš Kanados, — poną J. Matulionį, krikdemų grupės asmenį, galbūt ir gerą, bet pilką ir plačiai visuomenei mažai tegirdėtą žmogų, kurio biografijoje [illegible] "valstybinės [illegible]" patyrimas kolkas [illegible] nebent tas, kad nacių okupacijos laikais Kaune jis prie Reicho komisaro von Rentein buvo "finansų tarėju" ir juo išliko ligi nacių okupacijos pabaigos. Tai labai simboliška "naujojo" Vliko "rezistencijos dvasiai"...

Naujiena, kad pasitraukė amžinasis tremties Vliko pirmininkas M. Krupavičius, garsiojo "rezistencinio memorandumo" autorius 1940 metų bolševikinės Lietuvos Gedvilo komisarų tarybai ir Lietuvos kompartijai! Ne visai pasitraukė, bet buv. finansų tarėją Matulionį nuskyrė į Vliko prezidiumo prezidentus, Krupavičius stojo prie Vliko finansų, tapdamas Vliko iždo, arba vadinamo Tautos Fondo valdytoju.

Tokia jau dabar mada, kad tremtyje, o ypač Amerikoje, ten, kur renkami iš žmonių pinigai, kur kolektuojama ir pašalpos bei subsidijos skirsto-

(Nukelta į 4 psl.)

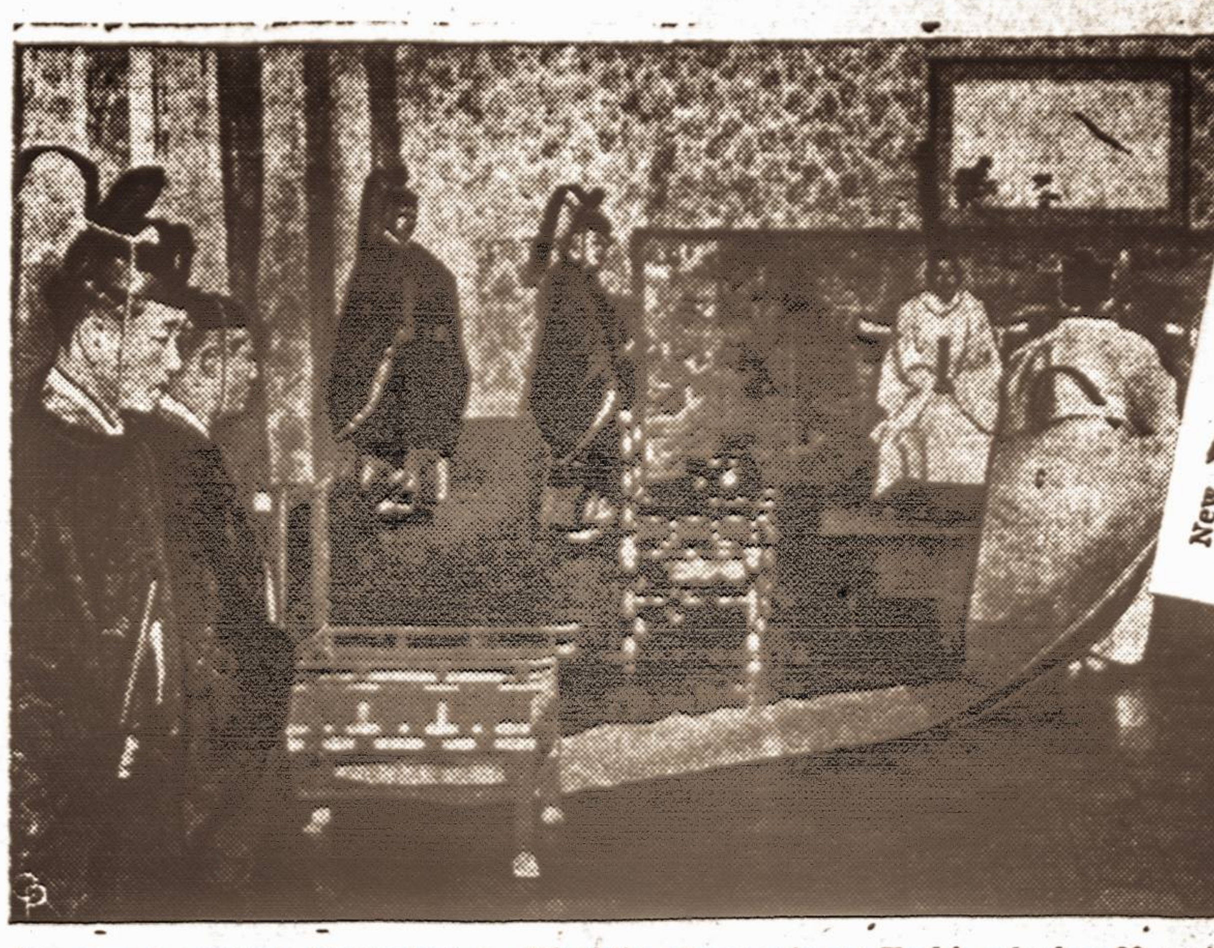
New York Public Library 470 Fifth Ave.

Antrasis Japonijos imperatoriaus Hirohito sūnus princas Yoshi, sulaukęs 20 metų amžiaus, atlieka ceremonijas, pagal seną japonų ritualą. Princas Yoshi tapo antras iš eilės kandidatas įseniausią pasaulyje sostą. Šios daugelio šimtmečių senumo ceremonijos, dalyvaujant aukštiesiems dvasiškiams, įvyko Japonijos imperatoriaus rūmuose, Tokijo mieste.

SUNKU MAŽINTI MOKESČIUS, KADA REIKIA GINKLUOTIS

Prezidentas Eisenhoweris su sekretoriais bei patarėjais diskutavo fe deralinio budžeto balansavimo ir mokesčių mažinimo klausimą. — Š pirmadienį jis tarsis su republikonų vadais.

(Laiškas iš Washingtono)

Gruodžio 8 d. prezidentas Eisenhoweris su savo patarėjais diskutavo planą, kaip apkarpyti ateinančių metų federalinį biudžetą, kad būtų galima sumažinti mokesčius. Konferencija įvyko Camp David, Md. Dalyvavo Valstybės sekretorius Dulles, Apsaugos sekretorius Wilsonas, Iždo sekretorius Humphrey, Biudžeto direktorius Hughes ir kt.

Deja, prezidentas Eisenhoweris susidūrė su tomis pačiomis problemomis, kaip ir praeityje. Kad būtų galima sumažinti mokesčius, reikia subalansuoti biudžetą. Bet kad būtų galima subalansuoti biudžetą, reikia palankios tarptautinės atmosferos, kurios šiuo metu, Genevos konferencijai nepavykus ir šaltojo karo vėjui vėl pūstelėjus, lyg tyčia, nėra. Fiskaliniai biudžeto metai, kaip žinoma, prasideda liepos 1 d. ir dabar laikas ruoštis. Sakykite, ar jūs, būdamas prezidento Eisenhowerio vietoje, rizikuotumėte kapoti biudžetą, nežinodamas, kas bus rytoj?

Todėl netenka stebėtis, kai, pavyzdžiui, Iždo sekretorius Humphrey sako, kad atnaujinto šaltojo karo akivaizdoje negalima mažinti apsaugos išlaidų. Reikia pasakyti, kad tas apsaugos išlaidas mažinti trukdo dar ir kita aplinkybė, būtent, nuolatinis medžiagos ir darbo kainų kilimas, nekalbant jau apie tai, kad šiais metais buvo pakeltos algos visam karinės tarnybos personalui.

Tai viena. Be to, reikia atsiminti, kad artinasi rinkimai, ir republikonų administracijai reiškia "būti ar nebūti". Štai kodėl visus tuos klausim kuriuos prezidentas Eisenh weris su savo patarėjais disk tavo Camp David, ateina pirmadienį dar turės persva tyti su republikonų partij vadais, susirinkusiais Balt siuose Rūmuose.

Kaip žinoma, prieš an rinkimus Ike pakartotinai dėjo ne tik numušti mok čius, bet ir užtikrino ūkio rovę taikos metu. Šis pažad faktiškai yra daug svarbes už pirmąjį ir reikia pasaky kad jis šiandien iš dalies y įgyvendintas. Visoje savo is rijoje, JAV nebuvo pasiekus tokio rekordinio dirbančių skaičiaus, kaip šiandien.

Prezidento Eisenhowerio n širdumu netenka abejoti, n demokratų vadai, ruošiami rinkimams jo administrac vis dažniau ir dažniau kri kuoja. Bet, kaip sakoma, len viau kritikuoti, negu vertinti.

Joseph W. Martin, Atstovų Buto republikonų vadas, neseniai albėjęsis su prezidentu Eisenhoweriu, sako, kad, jo įsitikinimu, Ike kandidatuos antram terminui.

APLINK Pasaulį

● Charles E. Bohlen, dabartinis JAV ambasadorius Maskvoje, grįžta į Washingtoną ir manoma, kad Valstybės Departamentas jį skirs kitoms pareigoms.

● Nacionalistinės Kinijos prezidentas Formozoje, Čian Kai Šekas pakartotinai atmetė Jungtinių Valstybių pageidavimą susilaikyti nuo veto teisės panaudojimo prieš Mongolijos priėmimą į Jungtines Tautas.

● Londone kalbama, kad premjeras Edenas, prieš vykdamas į Jungtines Valstybes tartis su prezidentu Eisenhoweriu, padarysiąs eilę pagrindinių pakeitimų vyriausybėje. Manoma kad bus pakeistas dabartinis užsienio reikalų ministeris Macmillan.

● Amerikos ir komunistinės Kinijos delegacijos Genevoje, turėjusios 29 slaptas sesijas, praneša, kad šios savaitės pabaigoje vesiančios tolimesnes derybas. JAV delegacija mėgina išsiderėti, kad komunistinė Kinija nenaudotų jėgos prieš Formozą ir kad paleistų visus amerikiečius, esančius Kinijoje. Iš savo pusės, kinai reikalauja konferencijos tarp Dulles ir Chou En-lai.

● Clement R. Atlee pasitraukus iš Darbo partijos vado vietos, tarp Herbert Morrison, Hugh Gaitskell ir Aneurin Bevan prasidėjo varžytinės dėl tų pareigų.

● NATO nariai, specialiai sušauktame posėdyje, svarstė Prancūzijos protestą dėl Vokietijos "ribų peržengimo", organizuojant armiją. Prancūzai yra linkę kaltinti Ameriką, kaip atstačiusią Vokietijos karinę galybę.

● Britų kariuomenės būriai Kipro saloje kratė kai kuriuos vienuolynus ir, sakoma, radę ginklų ir šiek tiek sprogstamos medžiagos. Policija taipgi jieško teroristų, pašovusių tris britų kareivius.

● Argentinos kariuomenės dalys perėmė Mendoza provincijos policijos kontrolę, nuslopinę peronistų sukilimą, kuriame dalyvavo eilė žymių karininkų. Tarp suimtųjų, gen. Hector Raviolo Audisio, buvęs Cuyo kalnų karinio baro viršininkas.

● Arcivyskupas Makari Kipro salos sąjungos su Gr kija sąjudžio vadas, atm britų pasiūlymą tartis dėl t kos grąžinimo saloje. Jis sa kad britai kalba apie ap prendimo teisę, bet neleid ja pasinaudoti.

● Thami el Glaoui, bev legendarinis Moroko berb vadas, kuriam šiomis dieno buvo padaryta operacija, e labai silpnas. Prancūzų ir rokiečių gydytojai stengiasi gelbėti 78 metų amžiaus pa gyvybę.

● Rytų Vokietijos prem ras Otto Grotewohl atvyk Pekiną, kur jį sutiko komu tinės Kinijos premjeras Ch En-lai.

● Vakarų Vokietijos už nio reikalų ministerija pra ša, kad Sovietai žadėjo atn jinti belaisvių grąžinimą. K žinoma, Sovietai kancle Adenaueriui buvo žadėta leisti 9,629 belaisvius, bet šiol tegrąžino 5,836.

● Dviejų susivienijusių d bo unijų, American Federat of Labor ir Congress of In strial Organizations, vadai rėsi, kaip nusikratyti rake riais.

● Premjeras Nehru ir basadorius Cooper tarėsi santykių tarp Indijos ir Ju tinių Valstybių gerinimo. P tarime buvo paliestas ir se toriaus Dulles pareiškimas Goa, portugalų kolonijos v rų Indijoje.

JauniKipro salos revoliucijonieriai šiomis dienomis Lefkoniko mieste padegė pašto rūmus, Kipro salos gyventojai tebereikalauja sąjungos su Graikija.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS IR AD. MICKEVIČIAUS TAUTYBĖ

PR. ŠKARDŽIUS

Dabartinėj mūsų spaudoj gali sutikti nemaža dalykų, kuriems priskiriama daugiau reikšmės, apie kuriuos daugiau kalbama, dėl kurių gyviau reaguojama, bet kurie didesnės praktinės vertės beveik visai neturi ir kuriais, turint daugiau kitų reikalų, anksčiau, bent nepriklausomoj Lietuvoj, maža kas rimčiau tesirūpino.

Štai dabar kuris laikas mūsų įvairiuose laikraščiuose, ypač Nepriklausomoj Lietuvoj, yra plačiai rašoma apie Kanto kilmę — įrodinėjama, kad jis buvęs lietuvis. Bet kurgi tas jo lietuviškumas yra pasireiškęs? Ar tai, kad jis viename lietuvių kalbos žodyne palankiai atsiliepė apie lietuvių kalbą, jau rodo jį buvus lietuvį? Ar jo eventuali kilmė iš Maž. Lietuvos, net iš pačių lietuvių ar lietuvių giminės, jau rodo jį lietuviškai galvojus, buvus lietuviško būdo, lietuviško nusistatymo ir kt.? Pagaliau, kas gi iš tikrųjų apsprendžia atskiro žmogaus tautybę?

Tai yra gana sudėtingas ir painus klausimas, kurio vienais sentimentais nieku būdu negalima išspręsti, bent tuo negalėsime pigiai įtikinti platesnio pasaulio... Emanuelis Kantas, būdamas tipiškas vokiečių kultūros bei galvosenos atstovas ir vien tik vokiškai terašęs bei kalbėjęs, daugeliui pasiliks tik vokiečių filosofas, tos pat rūšies, kaip Fiche, Schopenhaueris ir kt.

Kiek painesnis dalykas yra Adomo Mickevičiaus tautybės klausimas. Vieni iš mūsų jį būtinai nori lietuvių laikyti, panašiai kaip lenkams jis yra tik lenkas ir didžiausias lenkų poetas. Mes savo, lietuviška, tėrę įrodinėdami, daugiausia remiamės tuo, kad jo protėviai kadaise galėję būti lietuviai ar lietuvių padermės ir kad jis savo kūriniuose mini Lietuvą kaip savo tėvynę bei šiaip apsčiai medžiagos yra panaudojęs iš lietuvių buities ir Lietuvos praeities.

Šiuo atveju ypač yra J. Antanaitis paveiktas J. K. Tautmylos 1950 m. Chicagoj išleistų A. Mickevičiaus "Piligrimų" angliško vertimo "The book of our Pilgrimage" (žr. Vienybė Nr. 44). Pagal tą vertėją A. Mickevičius esąs kilęs iš lietuvių didikų šeimos, bet anuometinėse aplinkybėse rašęs lenkiškai, panašiai kaip H. Sienkevičius, Kraševskis ir kt., kurie, būdami išmokslinti lenkų mokyklose, "priėmę lenkų kalbą, prarasdami savo tautinę tapatybę" — (J. Antanaičio cituoti žodžiai).

Toliau J. Antanaitis cituoja kelis A. Mickevičiaus sakinius, kurie turėtų aiškiai patvirtinti jo lietuviškumą, pvd., "Lietuva, mano Tėvyne, tu esi man kaip sveikata". "Dievo Motina, kur mūsų tėvai davė Lietuvos Karalienės vardą, geibėk mūsų Tėvynę Lietuvą" ir tt. Ir todėl jis savo straipsnį baigia nusistebėjimu, kad "Lietuvių kalbos vadove" A. Mickevičius laikomas lenkų poetu, visai panašiai, kaip kad dabar ir Lietuvos okupantų esą daroma!

Aš, kaip Vadovo redaktorius ir vienas iš jo autorių, visai nesiginu, kad taip yra parašyta, bet taip pat nenorėtų lengvai prisipažinti, kad tai būtų daugiau kaip palaiminta nesąmonė (mano kolegos prof. Viktoro Biržiškos Naujienose paskelbtas įmantrus terminas!). Kad ir nebūdamas literatūros istorijos specialistas, aš nesu visai akiai, be atodairos ten taip pasielgęs. Visų pirma savo nuomonę apie A. Mickevičių esu parėmęs kai kurių savo buvusių kolegų (pvz. V. Krėvės-Mickevičiaus ir kt.) galvojimu, kurį man nekartą teko girdėti tarpusavininiuose literatūriniuose pašnekiuose. Tollau aš tą nuomonę iš dalies gallų parėmti ir tuo, ką mūsų A. Mickevičiaus žinovai apie tai savo laikų yra sakę. Štai prof. M. Biržiška "Lietuvių tautos kelio" I 193 psl. 1952 m. (taigi dvejais metais vėliau po Vadovo pasirodymo) šiaip rašo apie A. Mickevičių:

"Iš lietuviškos giminės, bet gudiškoje apylinkėje ir lenkiškai kalbančioje šeimoje užaugęs Adomas Mickevičius Lietuvoje (Vilniuje ir Kaune) ir Rusijoje (Maskvoje ir Petrapilyje) ne tik nusistato karštu Lietuvos - Lenkijos patriotu, bet ir giliai prisirišęs prie Lietuvos, jos didžiosios, dabarčiai mirusios praeities jaudinamas, pasireiškia didžiausiu lenkų literatūroje, artimu gudams ir savu lietuviams poetu, savo 'Gražina', 'Konradu Valenrodu' ir 'Ponu Tadu' Lietuvą augščiausiai poezijoje iškėlęs, lietuvių kartų kartoms rodydamas kilniosios meilės tėvynei pavyzdžius".

Vadinas, A. Mickevičius, kilęs iš lietuviškos giminės, bet lenkiškai kalbančioje šeimoje užaugęs, ilganiui pasidarė didžiausiu lenkų literatūroj ir dėjosi karštu Lietuvos Lenkijos patriotu, kuri jaudino didžioji, bet dabarčiai mirusioji Lietuvos praeitis, t. y. jungtinė Lietuvos ir Lenkijos praeitis, apie kurią tuomet ir daugelis kitų lenkų patriotų svajojo.

Bevelk panašiai galvoja ir J. Aistis, pasiklausęs A. Mickevičiaus minėjimo Columbijos universitete š. m. lapkričio 9 d. Dėl to jis š. m. Draugo Nr. 277 rašo:

"Mums Mickevičius yra daugiau istorijos, na gal dar literatūros istorijos, bet nieku būdu ne mūsų literatūros dalykas. Jis bus daręs įtakos Baranauskui, aušrininkams ir dar vienam kitam, bet nuo Vinco Kudirkos jis vis tolydžio mums darosi svetimesnis..."

Ir kitoj vietoj jis dar šiaip galvoja:

"Paprastai kalba nulemia rašytoją, kam jis priklauso. Bet čia ne vien kalba, o ir tai, kad toji Lietuva, kurią jis (t. y. A. Mickevičius) vaizdavo, mylėjo ir garbino, dėl kurios kentėjo ir mirė, laisvam gyvenimui nebeprisikėlė. Dar daugiau — ta Lietuva visą nepriklausomybės laikotarpį pačią tautą niekino, nepripažino lietuvių kalbai egzistencijos teisių ir ignoravo savitą lietuvišką kultūrą ir bendruomeninę būtį."

Todėl J. Aistis sakosi jam 1933 m. A. Mickevičiaus lenkų rašytojų laikraštv Wiadomości Literackie atidavęs lenkams ir dabar nesigaili tai padaręs. Ir, man rodos, jis gerai daro taip galvodamas: A. Mickevičius, praradęs savo tautinę tapatybę, garbinęs didžiąją, bet dabarčiai mirusiąją Lietuvos praeitį ir dėjęsis karštu Lietuvos Lenkijos patriotu, vėliau yra lenkų, ne lietuvių, poetas, panašiai kaip kad Emanuelis Kantas, galvojęs ir rašęs vien vokiškai, be abejonės, šiandien tėra tik vokiečių, ne lietuvių, filosofas, arba J. Pilsudskis, kilęs iš Žemaičių ir savo pavardę gavęs nuo Pilsūdų kaimo, bet svajojęs Lietuvą, savo gimtąjį kraštą, Lenkijai "dovanoti", dabar tegali būti lenkų žmogumi laikomas.

Šituo atveju visiškai negalima lyginti A. Mickevičiaus su Jurgiu Baltrušaičiu, nes šis pastarasis ne tik yra kilęs iš Lietuvos, nuo Skirsnemunės, ir gerai lietuviškai mokėjo, bet ir savo poezijoje reiškėsi giliausiais lietuviškos kūrybos motyvais, kurie, kaip ir K. Čiurlionio kūrybos pradmenys, juo tolliau, juo daugiau trauks šių dienų jautraus lietuvio širdį. Kas gi kitas, jei ne lietuvis, galėjo parašyti tokius eilėraščius kaip "Nemunas", "Motina Žemė" arba "Ramunėlė"? Nors ir ilgokai toliau nuo Lietuvos gyvenęs, Jurgis Baltrušaitis savo siela pasiliko susijęs su savo tėvų žeme, šių dienų Lietuva, ir jis jos ilgėjosi:

Kas tolio ieško, nors eina vienas,
Meldžias už mūsų tėvų rugienas.

Iš viso to, kas augščiau pasakyta, galime matyti, kad J. Antanaitis yra periengvai publisciatiškai "Lietuvių kalbos vadovo" posakį "lenkų poetas" padaręs didesniu dalyku kaip "palaiminta nesąmonė": viena, tuo posakiu nepaneigiama eventualinė A. Mickevičiaus lietuviška kilmė, antra, patriotiškoji jo Lietuvos samprota yra ne lietuviška, bet lenkiška (literatūrinė XIX a. vad. "szkoły litewskiej" prasme) — trečia, iš poetiškų A. Mickevičiaus posakių nevisados galime pasidaryti tokių išvadų, kokių pageidautų dabartiniai patriotai lietuviai, ketvirta, panačios nuomonės kaip Vadovas yra kaikurie mūsų rašytojai (V. Krėvė, J. Aistis ir kt.), kurių pažiūros, man rodos, negalima pavadinti palaiminta nesąmone ar pn.

Skaitant J. Antanaičio straipsnį, man susidarė įspūdis, kad mes spaudoje dažnai pergreitai ir gana paviršutiniškai apsiderojame su rimtomis problemomis — be gilesnio svarstymo ir pagrindimo, tik švaistydamiesi pigiomis frazėmis ir perdaug nesiskaitydami su turiniu.

Taigi ir A. Mickevičiaus tautybės problemos sprendimas neturėtų būti paverčiamas pigiu dalyku: tuo mes nei sau, nei Lietuvai didesnės naudos nepadarysime.

LIETUVIS KAJECKAS KALBĖJIMO KONTESTE

Gabrielius Kajeckas gruodžio 11 d., sekmadienį, dalyvaus Washingtone viešo kalbėjimo konteste tema: "I speak for Democracy". Kontestas tą dieną bus matomas WMAL televizijos stoties programoje 4.30 val. ir vakare girdimas jos radijo programoje.

Iš 23 Washingtono High Schools kontestantų, po vieną iš kiekvienos, lapkr. mėn. paskutinėm dienom prekybos Rūmuose įvykusiame konteste paliko tik 4 studentai. Vienas iš jų mūsų tautietis.

WATERBURIO LIETUVIŲ ŽINIOS

WATERBURY, CONN.— Vietos lietuvių skautų globos komiteto pastangomis, lapkričio 26 d. buvo suruoštas skautų kaukių balius, į kurį suplaukė daug jaunimo ir "senimo" iš visos Naujosios Anglijos ir New Yorko. Didelė parapijos mokyklos salė buvo sausakimša žmonių. Tai vis skautų ir šeštadieninių lituanistikos mokyklų nuopelnas. Atrodė, su senimu išnyks ir lietuviška dainą, bet atžalynas parodė, kad taip nebus. Senimas šypsojosi iš džiaugsmo.

Viskas buvo gražiai suorganizuota, kaukiškos aprangos buvo grakščiai meniškos. Pirmą prizą laimėjo waterburiškė Alodija Jankauskaitė, antrą bostoniškis, trečią newyorkiškis. Trys prizai buvo paskelbti ir grakščiausiai šokusioms poroms.

Tenka lenkti galvas prieš tuos, kurie rūpinosi, kad jaunimas nenutautėtų ir gražiai auklėtųsi.

Gražus pobūvis

HARTFORD, CONN.— Gruodžio 3 d. liet. klube įvyko TMD narių suruoštas pobūvis. Dalyvavo TMD nariai ir svečiai: dr. Ališauskas iš Springfieldo, J. Vizbaras ir Svikla iš Worcesterio ir kt.

Kadangi Vilniaus Seimo 50 metų minėjimo proga buvo įjungtas Krist. Donelaičio 175 m. mirties minėjimas, todėl prelegentai, dr. A. Šerkšnas, F. Bočiūnas ir W. M. Chase, pasakė atitinkamas kalbas. Ališauskas, Vizbaras, Svikla, adv. Leo Ma[illegible]s, muzikė E. Miniukienė, m[illegible]as J. Petkaitis ir kiti tar[illegible]i, papildydami akademinę programą. Vakarui vadovavo Z. Strazdas. Dainos, muzika ir vėliau visų svečių dainavimas (Monciūnui pasiūlius) užbaigė malonų vakarą.

Vasario 16 gimnazijai paremti sudėta $39,00. Vakaro pelnas taip pat skiriamas gimnazijai.

Žodžiu, TMD kultūrininkai atliko savo pareigą. D.

Visoms New Jersey lietuvių organizacijom

Gruodžio 11 d. 2 val. po pietų, sekmadienį, Essex House viešbutyje, 1050 Broad Street (prie Lincoln Parko), Newark, įvyks visų New Jersey lietuvių organizacijų atstovų suvažiavimas.

Suvažiavimui yra numatyta plati darbotvarkė:

Visų New Jersey Tarybos narių bei organizacijų atstovų dalyvavimas yra būtinas.

N. J. Lietuvių Tarybos Valdyba
Stasys Jakštas,
einąs pirm. pareigas
A. S. Trečiokas,
sekretorius

Naujoviški Amerikos laivyno narai, kurie su specialiais fotoaparatais studijuoja jūrų bei vandenynų dugną.

Raimondas Stankevičius, atvykęs su tėvais prieš šešis metus, čia baigė kolegiją ir "accounting" studijas Storrs universitete, kartu karinį apmokymą atsargos leitenanto laipsniu. Kaip vienas geriausiai baigusių, jis yra priimtas leitenanto laipsniu ir į aktyvią karinę tarnybą išvyko į Texas valstybę tolimesniam mokymui. Prieš išvykdamas, buvo New Haven finansinių įstaigų revizorium.

Waterburiškiai suruošė jam išleistuves.

Kartu išleistuvės buvo ir Petrui Šikšniui, kuris išvyko į Kaliforniją studijuoti civilinės aviacijos mechanikos ir technikos.

***

Česlava Dielininkaitytė baigė Philadelphijos slaugių mokyklą ir įsigijo šiam naujam darbui diplomą. Ji yra ir šeštadieninės mokyklos Waterbury mokytoja.

Lituanistikos mokykla

BOSTON, MASS. — Bostono šeštadieninėje Lituanistikos mokykloje, kuriai vadovavo Kulbckas, K. Mockus, gi nuo šių mokslo metų perėmė jos vadovavimą J. Vaičaitis, yra padaręs kaikurių administracinių ir mokymo dalykų pakeitimų.

Dabar Lituanistikos mokykloje yra dėstoma: Aplinkos ir Tėvynės pažinimai 1-7 skyriuose, Lietuvos geografija 7 skyriuje, Lietuvos istorija — 8-12 skyriuose, Lietuvių kalba ir jos literatūra — 1-12 skyriuose.

Pamokos vyksta lietuvių parapijos mokyklos patalpose kas šeštadienį 9-1.10 val. Šioje mokykloje, be vedėjo, dirba šie mokytojai: Z. Kulbokas (mokymo ir auklėjimo insp.), D. Giedraitis (administracinių ir ūkinių reikalų inspektorius). Girniuvienė, Kamantauskas, Kaminskas, Dusickienė, Karosaitė, Čiblenė, Kulbokienė ir Barmutė.

Šiems mokslo metams išrinktas Tėvų Komitetas, kuri sudaro Žičkus, Diksnienė, Adomavičius, Venckus ir J. Vilėniškis. Komitetas rūpinasi mokyklos išlaikymu.

Mokykla su Tėvų Komitetu rengia Kalėdų Eglutę 1956 m. sausio 2 d., 3 v. p. p. Šv. Petro parapijos salėje.

Mokykla taip pat nuoširdžiai rūpinasi klebonas kun. P. Virmauskas, leisdamas nemokamai naudotis parapijinės mokyklos patalpomis.

Mokyklą lanko 165 mokiniai. Yra ir mišrių šeimų vaikų, bet atkreiptinas mokyklos vadovybės ir Tėvų Komiteto dėmesys, kad rastų būdus, jog šią mokyklą lankytų ir anksčiau atvykusiųjų vaikai, nekalbant apie tremtinius, kurių dalis irgi nelanko.

Mokykla veikia jau septinti metai. Ž.

Bus išsiuntinėta

Užsakę per lietuvių bendrovę Overseas Cargo Co. į Lietuvą siuntinius (per Londoną) ir iki šiol negavę užsakymo gavimo pakvitavimo, dar prašomi kiek palaukti. Dabar mūsų visas laikas sunaudojamas skubiam užsakymų išpildymui, ir kaip tik kiek atslugs jų gavimas, tuojau visiems išsiuntinėsime pakvitavimus.

Specialaus siunčiamų į Lietuvą vaistų sąrašo pritrūkome, jo laukiame atsiunčiant iš Londono (Anglijos). Kaip tik jis bus gautas, visiems prašantiems jį išsiuntinėsime.

Iš Lietuvos yra gauti laiškai, kuriuos prašome atsiimti: John Mitkis, P. S. Virukis (ar Vitrukis) ir V. Malcas.

Overseas Cargo Co., 4426 S. Rockwell St. Chicago 12, Ill.

Siuntiniai į Lietuvą

Lietuvių bendrovė Overseas Cargo Co. siunčia į Lietuvą siuntinius su angliška medžiaga kostiumams, maistu, avalyne, vaistais ir kit. (į kitus Europos kraštus tik maistą) su pilna 100% garantija. Visi mokesčiai sumokami čia — gavėjas nieko nemoka. Siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių — tad greitas pristatymas.

Prašykite mus siuntinių sąrašų: Overseas Cargo Co., W. 43 St. Chicago 32, Ill.

15 metų kai okupantas įsiveržė į Lietuvą ir 15 metų kai
"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"
veda kovą už Lietuvos laisvę, — todėl skaitykite
"NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ
kuri dabar spausdina Lietuvos Krašto Apsaugos ministerio pulk. K. Žuko atsiminimus apie Lietuvos atsikūrimą.
PRENUMERATA: 5.50 DOL. METAMS.
NEPRIKLAUSOMA LIETUVA
7722 George St., Ville LaSalle, Montreal 32, Que. Canada

ŠVIESKIMĖS

ILGI ŽIEMOS VAKARAI VERKDAMI PRAŠO KNYGŲ, ypač tų, kurios parduodamos už visai žmonišką kainą ir kurias pradėjęs skaityti, skaitysi neatsikvepdamas, kol pabaigsi. $13.00 VERTĖS KNYGŲ DABAR TIK UŽ $5.00! Tuoj kišk penkinukę į voką ir siųsk, nes tokia proga atsitinka rečiau, nei aukso klodų suradimas.

SAULĖS RŪSTYBĖ (romanas) sako: skaitai mane, nes myli, o nemylėt negali, kada mane skaitai. 311 psl., kaina $3.00.

ČIKAGOS ŠEŠĖLIAI (novelės) sako: skaitai mane, nes aš parodau tau gyvenimą baisesni, negu pats gyvenimas parodytų. 316 psl., kaina $3.00. Iliustruota.

ŠIRDIES RŪMAI (romanas) sako: tik tada vaikščiosi širdies rūmuose ir juos tikrai pažinsi, kada mane skaitysi. 449 psl., kaina $4.00. Iliustruota.

ŠLIUPTARNIAI (Amerikos lietuvių gyvenimo knyga) sako: tik mane skaitydamas matysi lietuvių tautos trečiosios dalies darbus, vargus, kančias, nuopelnus, kultūrą ir tautinį išlikimą. 652 psl., kieti viršeliai, o tik $3.00!

VISOS 4 KNYGOS SYKIU tik už $5.00! Persiuntimo kaštus apmokame. Rašykite: Dr. Alg. Margeris, 3325 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Puikiausia Kalėdų dovana — šios knygos.

KAKLONAS
Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET.
NEW BRITAIN, CONN
Tel. 9-1181

THE VICTORY BAR
GĖRIMAI, UŽKANDŽIAI
John Davis—Dovidaitis sav.
Buvęs Brooklyno biznierius, kviečia tautiečius atsilankyti.
3530 NO. MIAMI AVENUE,
MIAMI, FLORIDA
Tel. 82-9222

Vaistai viduriam

Čia yra naminiai vaistai: mišinys šaknų, žolių ir žiedų. Jį vartojama arbatos formoje nuošių ligų: skilvio nevirškinimo, inkstų (kidneys, odos išbėrimo, gerklės užkimimo, plaučių uždegimo, vidurių liuosavimo, pušlės ligų, širdies supykimo, šiurpuliavimo, peršalimo, dieglių, renmatizmo, bronchito, rožės, riemens deginimo, galvos skaudėjimo, sąnarių gėlimo, ir nuo daugelio kitų vidurių ligų. Šios arbatos svaras kaina $4.00.
ALEXANDER'S CO.
414 W. Broadway
So. Boston 27, Mass.

JUCUS SISTERS RESTAURANT
Stasys Jucus, Vedėjas
(Lakūno Dariaus brolis)
Atdara visą naktį.
1608 W. 47th STREET, CHICAGO, ILL.
(47th St. ir Ashland Ave.)
LAfayette 3-9670

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N.E. cor. 7th & DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2nd Street PHILADELPHIA, PA
Tel. DE 4-5136

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.
PO 5-4110

VINCAS KRĖVĖ YRA DRAUGE REALISTAS IR ROMANTIKAS

(Rašytojo mirties metinių proga)

ALGIRDAS J. GREIMAS
Aleksandria, Egiptas

Žmogaus veiksniai, jo sprendimai yra apsąlygoti visos jo praeities. Bet dvigubai žmogus elgiasi pagal tai, kokia yra visa ir tikra jo asmeniška istorija, koks jisai iš tikrųjų yra. Tačiau jisai elgiasi kartais ir pagal tai, ką jis pats apie save mano, kokia, jo akimis, yra jo paties praeitis. O žmogus toks, koks jis yra, ir žmogus toks, koks jis patsai save mato — tai, aišku, du visai skirtingi dalykai.

Taip yra ir su tautomis ir valstybėmis. Tautos turi savo praeitį ir savo istorijos mitus. Savaime suprantama, kad ateitis jokiai tautai, jokiai visuomenei nėra visiškai atvira: kaip individus — jų poelgių stereotipinės struktūros, visuomenes varžo giliai į praeitį savo šaknis įleidusios jų ekonominės, socialinės ir kultūrinės institucijos. Tačiau ateitis — nežinomybė. Kaip ir pavieni asmens, tautos nejaukiai jaučiasi prieš tai, kas gali būti, kas dar netikra... Kaip ir žmonės, kurie turi pradėti veikti, joms reikia pavyzdžių ir prototipų. Ir čia į pagalbą at eina istorijos mitai.

Jeigu tautą apsąlygoja jos objektyvi istorija, tai jos mitai savo pavyzdingumu padeda jai pralenkti realybę ir kurti ateitį. Todėl ir galima sakyti, kad tautinės bendruomenės kelias į ateitį yra nusaigstytas istorijos ir jos mitų dialektinėmis sankryžomis.

Basanavičius, Maironis — didieji mūsų istorijos mitų kūrėjai. Aušros meto inteligentų kartos sukurti mitai yra dvejopi: liaudiški, nes atsiremia į tikėjimą tautos genijumi, per ilgus amžius išlaikiusiu lietuviškos kultūros vertybes, ir aristokratiški, primenantieji Lietuvos istorijos didingumą.

Tačiau tuo metu, kai Aušra kūrė istorijos mitus, apie Varpą susirinkę "pozityvistai" bandė realiai žvelgti į tautos dabartį ir svarstė konkrečias Lietuvos istorijos galimybes. Jie matė ne tik svetimųjų pavergtą Lietuvą, bet visą Rusijos imperiją, vaitojančią po žemvaldžių jungu. Šis socialinis, bendražmogiškas ano meto kovos už laisvę pobūdis dažnai primirštamas. Užmirštame pavyzdžiui, kad toks dr. Juozas Bagdonas, Varpo redaktorius ir Kudirkos kovos draugas ir parapijietis, 1900 metais rašė knygutes, kurių viršelio kampas buvo pažymėtas: "Visų šalių proletarai, vienykitės!" Šitai užmiršus, Lietuvos atgimimo istorija ne išaiškinama, o mitifikuojama. Ir tai atsitinka dažnai dėl to, kad 19 amžiaus pabaigos socialinės kovos indentifikuojamos su šių dienų stalinizmu.

Vincas Krėvė buvo ir savo epochos žmogus, ir naujų mitų kūrėjas. Jo karta —tai atoslūgio karta, išsigandusi 1904 m. revoliucijos ir apsidžiaugusi labai menkute caro duota kultūrine autonomija Lietuvai. Ir jos "apolitiški" mitai — tai individualinės kūrybos, augštos meninės vertės jieškojimo mitai. Tačiau Krėvė — revoliucijonierius, ir jo kūryba, bekompromisinė ir išdidi, kaip ir jo šarūnas, beveik vieniša tęsia tautos dialogą su savo praeitimi.

Aišku, kad Vincas Krėvė, kuris ir save ir savo tautą bando suvokti istoriniame vyksme, yra drauge ir realistas ir romantikas — jeigu realizmu vadinsime norą suprasti dabartį, o romantizmu — norą ją pralenkti, teigiant naujas vertybes.

Pasitikėjimas tautos sąmonėje glūdinčia senųjų išmintimi, kuri kraštutiniai pasireiškia raganavimo forma Skerdžius, ir t. t.), tikėjimas, kad tauta per amžius išsaugo ją apibudinančias dvasines vertybes: šaunumą, mosto platumą, pasiaukojimo versmes (Senų Žmonių Padavimai), kad tauta gimdo vaikus, pašauktus atlikti jos vardu jai skirtą istorinę misiją (Šarūnas) — tai liaudininko — narodninko ideologijos elementai.

Aukštas asmenybės vertinimas, tikėjimas į individo rolę istorijoje — iš vienos pusės, bet kartu ir įsitikinimas, kad individas tiktai išpildo, įvykdo istoriją, kad individas gali būti daugiau ar mažiau sąmoningas dėl rolės, kurią jis iš tiesų vaidina, kad, kitaip sakant, tautos istorija yra kažkas daugiau nei atskirų individų veiksmai ir gyvenimas, kad jinai vystosi žmones pranešančia, privaloma ir būtina kryptimi, iš kitos pusės,—štai pagrindinės socialistų revoliucionierių pasaulėžiūros tezės. Be Krėvės eseriškos ideologijos negalima suprasti jo Šarūno.

Tačiau tuo metu, kai socialistai revoliucionieriai arba žuvo ir nyko, arba vystėsi į marksistus, Vincas Krėvė, atrodo, atsigrįžo į Hegelį ir jam brangią Valstybės, kaip tautinės bendruomenės realizavimosi istorijoje tobulos formos, idėją. Ir šis nusigrįžimas nuo marksizmo—kuris istorijos tiks lu stato valstybės panaikinimą —padaro Vincą Krėvę pirmuoju valstybinės minties ideologu Lietuvos Valstybės mito kūrėju. Lietuviškosios politinės minties istorija, prasidėjusi su tautiniu atgimimu, įsirašo tuo būdu į savo puslapius Krėvės suformuluotą valstybingumo mitą, dar prieš pasiekdamas 1918 metus.

Tauta gali realizuotis tiktai pavirsdama valstybe — toksai yra Vinco Krėvės palikimas. Valstybė sudaro geriausias sąlygas pasireikšti visoms tautos jėgoms ir svajonėms: pasakos čia virsta literatūra, dainos — poezija, senelių išmintis — filosofija, platūs šarūnų mostai — valstybine mintimi, o tiesos troškimas—tikslingu tautinio kapitalo panaudojimu ir teisingu tautinių pajamų paskirstymu. — Vinco Krėvės valstybės idealas nieko bendro neturi su stabmeldyste, valstybė jam nėra pati sau tikslas, o tiktai priemonė liaudyje glūdinčiam genijui istoriškai realizuotis.

VIENYBĖS SKAITYTOJAI RENKA DEŠIMT PAČIŲ RYŠKIAUSIŲJŲ

Skaitytojas iškerpa kuponą ir jame surašo pavardes tų kandidatų, kurie, jo manymu, 1955 metais buvo ryškiausi savo srityse. — Reikia įrašyti po vieną kandidatą iš kiek vienos srities. — Kuponas su 10 sužymėtų asmenybių grąžinamas Vienybės red. iki 1956 m. vasario 1 d.

RINKIMŲ DUOMENYS PAAIŠKĖS VIENYBĖS 70 METŲ SUKAKČIAI PAMINĖTI KONCERTE, 1956 METŲ VASARIO 5 DIENĄ (4 V. P. P.) WEBSTER HALL (11 GATVĖ IR TREČIOJI AVENUE) NEW YORKE.

Visuomenininkai

J. Audėnas
J. Ambraziejus
S. Barzdukas
Adv. S. Briedis
Regija Bieliukienė
Dr. S. Biežis
Alena Devenienė
St. Gegužis
Juozas Ginkus
Kan. dr. J. B. Končius
Adv. K. Kalinauskas
Pr. Lapienė
P. Pivarūnas
Nadas Rastenis
J. Šlepetys
A. S. Trečiokas
Ds. M. J. Vinikas
Adv. J. R. Virbalis
P. J. Žiūrys

Politikai

Jonas Budrys
Prel. M. Krupavičius
Dr. P. Karvelis
W. F. Laukaitis
S. Lozoraitis
Dr. B. Nemickas
Antanas Olis
Vincas Rastenis
S. Raštikis
V. Sidzikauskas
E. Turauskas
J. T. Zuris
P. Žadeikis
K. Žalkauskas

Kultūrininkai

A. Bendorius
M. Gimbutienė
Nora Gugienė
Alf. Mikulskis
J. Ošlauskas
Z. Ivinskis
Dr. V. Sruogienė
J. Puzinas
Alice Stephens
Dr. V. Tercijonas
Kun. S. Yla

Rašytojai

Jonas Aistis
L. Andriekus
A. Baronas
Stasius Būdavas
L. Dovydėnas
Antanas Gustaitis
Nelė Mazalaitė
Petronėlė Orintaitė

Menininkai

J. Augaitytė
S. Baranauskas
Algirdas Brazis
Adomas Galdikas
H. Kačinskas
Ona Kaskas
E. Kuprevičiūtė
Pranas Lapė
Aleksandra Merker
J. Pautienius
J. Rajauskaitė
Polyna Stoškiūtė
Vincė Jonuškaitė
V. K. Jonynas
A. Varnas
Wm. Vitkus
Romas Viesulas
J. Žilevičius
Vitalis Žukauskas

Laikraštininkai

Henrikas Blazas
Emilija Čekienė
Vitalis Bukšnaitis
Vyt. Meškauskas
S. Narkeliūnaitė
Dr. J. Prunskis
Bronys Raila

Studentai

J. Bilėnas
Ed. Kaminskas
Vyt. Kavolis
J. Kondratavičiūtė
B. Juodelis
L. Sabaliūnas
R. Šilbajoris
J. Špakevičius
Giedrė Zauniūtė

Sportininkai

Algis Daukša
Juozas Lapurka
Johnny Podres

Skautai

Alg. Banevičius
V. Bliumfeldas
J. Benešiūnas
R. Kezys
Č. Kiliulis
Romas Pakalnis
Vyt. Pileika

Verslininkai

J. J. Bačiūnas
C. S. Cheleden
J. Kapočius
J. Karvelis
L. Norkus
Antanas Rudis
J. K. Valiūnas

KUPONAI JAU PLAUKIA

Kuponai su kandidatų vardais jau plaukia. Jau grįžo daugiau kaip 100 kuponų, nors dar tik savaitė, kai prasidėjo Vienybės konkurso rinkimai. Balsuojama labai įvairiai, ir tuo tarpu dar negalima atspėti, kas bus ta 10 išrinktųjų. Balsų gauna beveik visi kandidatai.Iki šiol daugiausia balsų yra gavę šie:

P. J. Žiūrys, S. Gegužis, J. Audėnas, kan. dr. J. B. Končius, prel. M. Krupavičius, A. Olis, A. Mikulskis, Alice Stephens, J. Ošlauskas, Petronėlė Orintaitė, N. Mazalaitė, L. Dovydėnas, Ant. Gustaitis, Pranas Lapė, V. K. Jonynas, Vitalis Žukauskas, Bronys Raila, E. Čekienė, dr. J. Prunskis, S. Narkeliūnaitė, R. Šilbajoris, Giedrė Zauniūtė, Vyt. Kavolis, Johnny Podres, J. Lapurka, Algis Daukša, Vyt. Pileika, R. Kezys, Alg. Banevičius, J. J. Bačiūnas, Antanas Rudis ir J. K. Valiūnas.

Be to, dar gauta trys NAUJI KANDIDATAI: J. Ambraziejus, kun. S. Yla ir Algirdas Brazis.

KUPONAS

Didžiojo Vienybės konkurso (labiausiai pasireiškusių 1955 metais asmenybių dešimtinei išrinkti) kandidatai:
(Įrašykite vardą, pavardę).

1. Visuomenininkas .....
2. Politikas .....
3. Kultūrininkas .....
4. Rašytojas .....
5. Menininkas .....
6. Laikraštininkas .....
7. Studentas .....
8. Sportininkas .....
9. Skautas .....
10. Verslininkas .....

Šį kuponą (su kandidatų vardais) reikia grąžinti iki 1956 m. vasario 1 d. šiuo adresu: VIENYBĖ, 412 Bedford Ave. Brooklyn 11, N. Y.

TOKIU BŪDU

PR. LAPIENĖ

Įvyko dydis dalykas: iš Vliko išėjo dvi organizacijos.

Prisipažįstu —apsvaiginta to įvykio buvau. Sprendžiant iš spaudos, išėjusieji turi stiprų argumentą. Rodos ir kitiems nereikia daug proto suprasti, kad išlikusieji Lietuvos valdžios likučiai užsienyje ir laisvųjų šalių pripažistami, yra mūsų naudai. Joks Lietuvos laisvinimo veiksnys neturėtų spirtis juos viršinti savo autoritetu. Taip bent atrodo eiliniam, nesuinteresuotam jokiu apmokamu postu, žmogui.

O visgi ir paralelės veiklos Lietuvos laisvinimo darbe toks žmogus neįžiūri naudingu dalyku. Savo tarpe konkurencija geras dalykas, bet einant į Washingtoną ar į kitų valstybių sostines, reikėtų kalbėti tik lietuvių vardu, o ne atskirų komitetų.

***

— Jei ne SLA, tai nebūtų buvę nei Alto nei Balfo,— pasakiusi Alena Devenienė Toronte, SLA 236 kuopos 21 m. sukakties minėjime.

Taip, jei prieš 70 metų nebūtų buvę žmonių, savo gyvenimo tikslu pasistačiusių suburti visus lietuvius po vienos organizacijos stogu, tikrai šiandien nebūtų tų stiprių organizacijų, nežiūrint kokiais vardais jos besivadintų.

Reiškia, galvą turime lenkti SLA įsteigėjams ir dėkingumą pareikšti iki šiol buvusiems Susivienijimo pareigūnams. Tik šita tardama, negaliu nepastebėti, kad kai kurių gerų lietuvių toks didelis dėmesys buvo savo tautiečiams, toks susirūpinimas, kad jie nesutirptų Amerikos katile, jog jie buvo pamiršę net savo tikruosius vaikus išmokyti gimtosios kalbos ir kurie, be nuoširdaus tėvų auklėjimo, pasuko, mums svetimais keliais. Bet tai pasikartojančios žaizdos, kurias veltui apraudojame.

***

Šiandien varoma stipri agitacija ką rinkti SLA viršininku. Kuomet dauguma pasisako už dabartinę valdybą, būtinas reikalas išrinkti naują iždininką, nes ilgus metus tas pareigas ėjęs adv. K. Gugis atsisako toliau dirbti. Jo vietai siūloma net keli kandidatai. Bet išrinkti galima tik vieną. Esu linkusi manyti, kad visi kandidatai (bent iki šiol pasiekę mane savo agitacine literatūra) yra geri žmonės ir verti mūsų pasitikėjimo.

Belieka tik nuspręsti, kuris jų būtų naudingiausias pačiam Susivienijimui. Ot, turint šį dalyką galvoje, ir tenka kelti ranką už Albiną S. Trečioką. Jis, būdamas kompetetingas tokiam darbui, gyvena čia pat. Važinėdamas SLA reikalais į Centrą, sutaupytų kelionpinigius. O tai vis prisidėtų prie organizacijos gerbuvio.

Ką savo žodžiais pasiekiu iš tų SLA 16,000 narių, siūlau į iždininkus balsuoti už A. S. Trečioką, SLA Centro kaimyną.

KODĖL PRATĘSTAS BALFO VAJUS

Šių metų BALFo vajus Didžiajame New Yorke turėjo gražaus pasisekimo ir lietuviškos visuomenės pasigėrėtino prielankumo. Per mėnesį laiko artimą užjaučią tautiečiai siunte savo metines aukas pavyzdingai, atiduodami dienos uždarbį arba kiek daugiau ar mažiau. Vajaus Komitetas nuo širdžiai tuo džiaugiasi ir visiems iš širdies dėkoja.

Tą kilnią pareigą varge esančiam tautiečiui gelbėti atliko, tačiau, ne visi. Da galinčių aukoti neatsil į Vajaus Komiteto pr neatsakė.

Vargo naštos sunku širdį verią prašymai senelių, gausių šeimų davalgiusių vaikų, sute jaus Komitetui drąso pratęsti iki gruodžio 15 ir dar kartą kreiptis ikišiol neaukojusius, pa ti skurde esančių sav ir seserų ir jiems p Lietuviško solidarumo mo meilės vardan, neatsisakyti aukos tie rie gyvenimo audros ant skurdžios uolos ir venti be darbo, be di daugelis jų ir be sveik

Nepamirškime, kad tuviai aukoja varg lietuviui!

BALF Vajaus K

LIETUVIAI ADVOK
ALFRED J. WE
225 S. 4th Stre
BROOKLYN, N.
EVergreen 7-806
CLEMENT A. V
(Vokietaitis
41-40 74th St
JACKSON HEIGHT
NEwton 9-66
KĘSTUTIS W. MICI
87-14 111th S
RICHMOND HILL 18,
VIrginia 6-60
ST. BREDIS,
37 Sheridan Av
Brooklyn 8, N
AP 7-7083

JUOZAS GRABAU
Licensed
REAL ESTATE BROKER
Patyręs nekilnojamo turto pirkimo pardavimo tar kas. Namų pirkimo ar pardavimo atveju patartina tis į savo tautietį. Būsite patenkinti sąžininga rūpestinga paslauga.
227 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11,
STagg 2-7524

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN,
skambinti tel. HY 7-4677

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS
ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Ave., Richmond Hill, N
VIrginia 6-1800

ELMHURST AUTO COLLISSION REPAIRS
ZIGMAS ZALIAUSKAS, Sav.
Taisoma, parduodama, tarpininkaujama
ir padedama nupirkti automašinas.
Sąžiningas, geras ir prieinamas patarnavimas.
90-30 43rd Ave. Elmhurst, N.
Telefonai: IL 7-1400, IL 7-1437
Namų tel. GL 6-8659

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher
Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-0862

Entered as Second Class Matter of Brooklyn, N. Y. October 23, 1907 at the Post Office

Subscription Rates:
USA per year ——— $5.00
CANADA and other countries $6.00

Advertising Rates on Application

Svarbu ir skubu

Savo gyvenimo pavakarės sulaukusį Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo akto signatarą prof. Mykolą Biržišką (1122 Magnolia Ave. Los Angeles 6, Calif) ištiko dvi, viena po kitos, baisios nelaimės. Tragiškai žuvus jo žmonai, neseniai nuo širdies smūgio krito jo žentas, vienintelis darbingas šeimos narys, palikęs sergančią žmoną su trimis mažais vaikais.

Kiekvienas mūsų turime savo asmeninių bei šeimyninių bėdų ir rūpesčių. Bet taip pat — pareigą padėti kitam, patekusiam į didesnę nelaimę. Todėl turime žiūrėti, kad šita dviejų aktų tragedija ties Pacifiku, bent iš dalies, būtų mūsų visų rūpesčiu

Los Angeles lietuviai (jų komiteto atsišaukią šiuo reikalu paskelbsime kitą savaitę), kaip įmanydami, stengiasi padėti senam prof. M. Biržiškai, jo sergančiai dukteriai ir mažiems anūkams. Bet ir mes, visuomenė, galime jiems padėti! Kad ir šių besiartinančių Kalėdų švenčių proga pasiųsdami bent po mažą auką aukščiau pažymėtu adresu.

Prieš 50 metų...

STOKIME VISI UŽ VIENĄ IR VIENAS UŽ VISUS...

Lietuvos Valstiečių Sąjunga savo nutarimuose sako: "...tik tada galėsime žmoniškai gyventi, kada mes patys valdysimės, kada valdžią sau rinksime, kada mūsų kraštą Lietuvą valdys Seimas Vilniuje."

Nutarimas Lietuvos valsčionių, susirinkusių Vilniuje lapkričio 22 (gruodžio 5) 1905 m.

Mus, lietuvos valsčionis, slėgia valdžia visokiais budais. Užkrovė ant mųs nepakeliamus mokesčius. Didžiausia dalis nuo mųs paimtų pinigų eina ant Rusijos valdžios reikalų, o mažutėlė jų dalelė, kuri neva lieka Lietuvoje, ir ta žusta kišenėse valdininkų atėjūnų.

Mųs kruvinu prakaitu uždirbtais pinigais turime užlaikyti valdininkus rusus, kuriems visai nerupi mųsų gerovė, jiems terupi įtikti augsteniajai valdžiai, kuri duoda jiems paaugštinimus ir didesnes algas iš mųsų kišeniaus, o tie mųsų užlaikomieji valdininkai negali ir nenor su mumis nė susikalbėti musiškai.

Rusijos valdžia laiko mus prispaudus ir neleidžia mums apsišviesti. Mųsų mokyklose mokintojauja — rusai mokina vaikus vien-tik rusiškai ir vaikai išvaikščioję mokyklan keletą metų neišmoksta pridėrančiai nė rašyti.

Mųsų tarpe yra daug tokių, kurie turime labai mažai žemės, arba visai jos neturime. Rusų valdžia per Lenkmetį užgrėbė daug mųsų žemės,— dabar ji turi mums ją sugrąžinti.

Mųsų teismai (sudai) valdžios įtaisyti, neteisingi ir paperkami ir vadami svetimoje kalboje.

Mes valsčionys turime mažesnes tiesas už kitus luomus (stonus), nors visus maitiname duona, uždirbta kruvinu mųsų prakaitu.

Visų mųsų skriaudų nebagalime čia nė išpasakoti...

Teip mes gyventi toliau nebegalime.

Mes, Lietuvos valsčionys, tvirtai tikime, jog tik tada galėsime žmoniškai gyvent, kada mes patįs valdysimės, kada valdžią sau rinksime, kada visą mųsų kraštą — Lietuvą valdys **seimas Vilniuje.**

Pasiuntinius Vilniaus Seiman galės rinkti visi suaugę Lietuvos gyventojai, kiekvienas galės tiesiai ir slaptai paduot savo balsą už tą, kurį jis norės rinkti, nes jeigu rinkimai Vilniaus Seiman butų ne dėl visų lygus, jeigu reiks rinkt ne tiesiog ir ne slapta, tai tenai mųsų užtarytojų nebus ir mųsų rinktinė valdžia skriaus mus, kaip skriaudžia šiandien rusų valdžia.

Lyg Seimo sušaukimui patįs rupinsimės savo reikalais ir patįs valdysimės. Šiandien pagerinimui savo padėjimo nutariame:

1. Valdžiai mokesčių nemokėsime, nes už surinktus nuo mųsų pinigus užlaiko pulkus kareivių, visokius činauninkus, žandarus, šnipus, žemskius, sprauninkus, pristavus, uredninkus, gubernatorius ir tt., kurie mumis jodinėja ir visokiais budais smaugia.

2. Numesti tuos iš valsčiaus sąnarių (členų) kurie eina prieš žmones drauge su caro tarnais, o vietoje jų išrinkti tokius vyrus, kurie gins žmonių reikalus ir nepasiduos caro valdžiai.

3. Rusus — mokytojus (učitelius) nutariame išvaryti, o jų vietoje pavedėme naujai išrinktam viršaičiui (staršinai) atkviesti mokytojus lietuvius, kurie mųsų vaikus mokytų lietuviškoje kalboje, lyg mokintojų atkvietimui, mokinkime vaikus namie.

4. Panaikinkime dabartinį valsčiaus teismą (sudą), o jo vietoje įveskime teismą "trečiųjų", tai yra, abi provojančiosios pusės renka kiekviena sau po vieną teisdarį iš savo žmonių, o abudu išrinktieji teisdariai išrenka dar vieną ir tie trįs teisdariai teisia (sudija).

5 Caro tarnų (išprauninkų, žemskių) vežiojimui "pačto" (arklių) nebelaikyti, o viršaitis (staršina) ir kiti rėdos sąnariai turės važinėti savais arkliais.

6. Neklausysime ir jokių reikalų neturėsime su caro činauninkais, vistiek kas jie nebutų: išprauninkai, pristavai ir tt. Varysime juos iš savo krašto, pakako jau jiems valgyti gardžią duoną ir smaugti mus, tegul važiuoja iš kur atvažiavo.

7. Savo brolių į karjuomenę neleisime. Jeigu kurį norėtų suimti valdžios tarnai, neduosime.

8. Ant dvarų neužpuldinėkime, miškų nenaikinkime, ir ne duokime jų naikinti nė valdžiai, nė ponams.

9. Gaspadoriai nereikalaukime už "pleciukus" nuo grinčelninkų (šusiedų) nes mes patįs nutarėme mokesčių nemokėti.

Mes visi čia susirinkusieji, įvykdinimui viršui paminėto, nutarėme susitelkti į "Lietuvos valsčionių sujungą", nes tik visur išvien eidami galėsime viską pasiekti.

Stokime visi už vieną
Ir vienas už visus!

Pasarga: Su "Sąjungos" reikalais tesikreipia kiekvienas į "Lietuvos Ukininko" redakciją (adresas: Lukiškiai, Jurgio prosp. N. 41, b. 5).

Kitą savaitę: "Lietuvos Socialdemokratų Partijos nutarimai."

Teatrinėm temom (3)

TRYS DRAMOS IR JŲ TRAGEDIJA

Ekskursija į Paryžiaus ir Hamburgo premjeras. — Išdavimas. — Moderni tema. — Pasaulėžiūrinis sąmyšis. — Kuo vadovavosi K. Fuchs, išduodamas atomines paslaptis Sovietams ir Judas Iskariotas, išduoadmas romėnams Kristų.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Apie ką galvoja nūdienis dramaturgas? Kokios problemos jį slėgia? Ką galvoja tie mūsiškiai, kurie nepasitenkina vien tėviškės vaizdų atkūrimu? Jieškant atsakymo į šiuos klausimus, visų pirma reikia pastebėti, kad mūsų jau nesniajai rašytojų kartai patekus į Vakarus, prieš ją atsivėrė nauji horizontai. Daugelis dalykų, dėl kurių mes dar ginčijamės, čia jau yra galutinai išdiskutuoti ir atidėti į šalį. Jaunas, energingas žmogus čia gali daug ko promokti, nors iš kitos pusės, jis nejučiomis pasiduoda svetimai įtakai ir pats to nejausdamas, mėgdžioja jį patraukusį pavyzdį. Todėl, kad supratus mūsiškius tris dramaturgus, padarykime trumpą iškilą ir į kitų tautų teatrus. Ką, pavyzdžiui stato vokiečių ir prancūzų teatrai?

Fuchsas išduoda atomą...

Populiariausias vokiečių dramaturgas šiuo metu yra 1933 m. emigrantas ir JAV pilietis Carl Zuckmayer. Tai nėra nau jas vardas vokiečių teatro literatūroje. Jį ten sutinkame jau 1922 metų. Jo naują veikalą "Šaltoji Šviesa" šį rudenį stato 44 vokiečių teatrai. Tarp kit ko, vokiečių teatras pergyvena dramaturgų krizę. Naujų vardų, kurie būtų verti susidomėjimo, kaip ir nesutinkame. Zuckmayeris po karo buvo beveik daugiau vaidinamas negu visi kiti autoriai (savi ir svetimi) kartu sumus. "Šaltoji šviesa" yra atominio šnipo, kuris scenoje vadinasi Kristof Wolters, (o gyvenime Klaus Fuchs), drama. Parašyti šią dramą Zuckmayer panūdo atsitiktinai. Toji mintis jam atė jo svarstant, kur gi slypi mūsų laikų didieji tragiški konfliktai?

"Dabartinis žmogus — sako Zuckmayer — randasi savos rūšies pasaulėžiūriniame sąmyšyje. Jis savęs klausia: ar dar priklauso kuriai nors tautai ar stovi virš jos? Ar tautinis klausimas iš viso egzistuoja? Ar yra koks nors tiltas tarp mokslo ir tikėjimo? Tie klausimai rūgsta žmogaus viduje ir priveda prie tragiško chaoso. Jieškodamas taško, kuriame tą viską galima ryškiai atvaizduoti, aš ir sustojau prie tos medžiagos (K. Fuchso atsitikimo)."

"Šaltosios Šviesos" herojus Wolters, sovietų agento Buschmanno įkalbėtas, išduoda atomines paslaptis, nes jis galvojo, kad to perversmo, kuris fizikoje pasidarė suskaldžius atomą, rezultatai negali būti tik vienos tautos nuosavybė. Jis šnipinėja sovietams iki 1949 m., kada įsitikino, jog tebuvo tik įrankis politinėje kovoje dėl pirmenybės pasaulyje. Jo išdavystė susekama daug vėliau. Šnipas dramoje įdomiai diskutuoja su sekliu Northonu:

Wolters: "Jūs turbūt negalvojate, kad Gėrį galima jieškoti tik vienoje pusėje, o Blogį antroje?"

Northon: "Suskilusiam pasaulyje mes Gėrį ir Blogį turime jieškoti ten, kur juos arčiausiai randame. tai yra, pas mus pačius".

Wolters: "Mūsų pasaulio suskilimą jūs laikote aksioma?"

Northon: Aš jums pasakysiu savo nuomonę. Tai ne politiko ir ne filosofo nuomonė, bet žmogaus, kuris gyvena šiuo metu. Suskilimas yra tragedija, net tikra — nes konfliktas, iš kurio jis kilo, neišlaiko jokios kritikos, jis nereikalingas, nežmoniškas ir neprasmingas. Vėlesnės kartos jokiu būdu negalės suprasti, jog visa tai kilo iš ginčo dėl ūkinės santvarkos!"

Žinomas vokiečių režisorius Gustaf Gruendgens, kuris režisavo "šaltosios šviesos" premjerą Hamburge, tą veikalą pavadino "trijų dalių simfonija". Jos tema nesąs atominis išdavimas, bet mūsų laikų gal vosena ir tikėjimo krizė. Zuckamaeyris pareiškė vienam New Yorko korespondentui, kad jis nenorėjęs "propaguoti kokios nors pasaulėžiūros" nei rytietiškos, nei vakarietiškos", žiūrovas pats turįs galvoti.

***

Ir naujausias bei turtingiausias Paryžiaus teatras "Theatre de Paris" šių metų sezoną atidarė drama apie išdavimą, nors ir neatominį. Prašmatniausia tarptautinė publika, kokia tik galima įsivaizduoti, pradedant Aga Kahnu su nauja drauge, ir baronu Rothchildu su gražiąja Gina Lollobrigida ir baigiant garsiu dominikonų teologu tėvu Lelong, ten žiūrėjo vaidinimo "Judas". Tai jau ne pirmas kartas, kai prancūzų dramaturgai savo jėgas bando atvaizduodami Judo tragediją. Susidomėjimas Judu padidėjo po II D. karo ir jo sukeltų įvykių, kada buvo įsitikinta, jog žmogus gali atnešti nelaimę ir tada, kada trokšta gero. Jieškodami simbolinės figūros, kuri ryškiausiai tai įkūnytų, kai kurie rašytojai grįžo prie Judo Iskarioto, kuris už 30 sidabrinių (anais laikais už tuos pinigus galima buvo nupirkti asilą) išdavė romėnų legionieriams savo Viešpatį. Vienas dramaturgų Paul Raynal savo tragegedijoje (A Souffert sous Ponce Pilate) Judą vaizduoja kaip gudruolį, kuris Kristų išduoda romėnams, tuo būdu norėdamas jį išgelbėti nuo žydų lynčo teismo, nes romėnams Kristus neturėtų atrodyti pavojingas. Kiti autoriai, kaip Puget ir Bost, savo veikale (Un Nomme Judas) Judą vaizduoja, kaip nekantruolį, kuris nori priversti Kristų greičiau pradėti daryti stebuklus. Kadangi yra pranašavimas, jog vienas mokinių turi Kristų išduoti ir būtent už 30 sidabrinių, Judas pirmai progai pasitaikius Kristų ir išduoda. Jis atsisako didesnio atlyginimo, rei kalaudamas tik pranašavime minėtus 30 sidabrinių. Išdavęs Kristų, Judas tikisi peskubinęs stebuklą, tačiau Kristus miršta ant kryžiaus, nepadaręs jokio stebuklo. Nusivylęs Judas pasikaria tuo momentu, kai į duris veržiasi viena moteris, šaukdama: "Judai tu buvai teisus. Stebuklas įvyko"! Kristus atsikėlė.

Paryžiečiai šį kartą matė vėl naują Judo versiją, tai akademiko Pagnol "Judas". Pagnolio Judas yra paprastas žmogus, ne politikas, kaip Pugeto ir Bosto Judas. Prieš premjerą autorius pareiškė žurnalistams: "Paskaitykite evengelijas. 13-tame Jono evangelijos skyriuje jūs rasite, kad Kristus tam savo mokinių, kuris jį klausė, katras jų jį išduosiąs, atsakė: tas, kuriam duosiu duonos. Jėzus laužė duoną ir padavė Judui tardamas — ką **turi** padaryti, daryk greitai". Anot Pagnol, čia slypįs raktas į Judo Iskarioto paslaptį. Judas buvo įsitikinęs, kad jis esąs Apveizdos pasirinktas įrankis, kuris turi atlikti išdavimą, juk pagalbą Kristus, jei reikės, galės nugalėti viso pasaulio legionierius.

Kai Kristus mirė, Pagnolio Judas jieško nusiraminimo pas kitus mokinius, jis norėjęs tik gero: "Aš per vėlai supratau. Jei aš anksčiau žinočiau, nepaisyčiau pranašavimo... bet aš nieko nežinojau ir tarnavau Amžinojo teisybei kaip aklas". Judas nusižudė, pagal Pagnolį, ne dėl to, kad jaustųsi kaltas, bet dėlto, kad sku bėjo į Anapus išsiaiškinti įvykusį nesusipratimą.

Pagnol veikalas kritikos buvo sutiktas labai palankiai, nepatenkinti buvo tik kai kurie teologai. Pvz. monseigneur Grente iš Paryžiaus diocezijos, taip pat kaip Pagnol Prancūzijos Akademijos narys, autoriui po premjeros sušuko: "Tamstos veikalas vertas laužo". žymiai mandagiau argumentavo tėvos Lelong, rašydamas neutralistų dienraštyje Le Monde: "Kristaus įsakymas Judui greitai veikti skambėjo, ką darai, padaryk greitai", bet me taip, kaip pas Pagnolį "ką turi padaryti, daryk greitai". Man labai gaila, kad tam simpatiškam Judui turiu po kojom numesti šią banano šiekę, tačiau jis turi ant jos paslysti ir kartu krinta viskas, aš manau, tik ta tezė, bet ne visas veikalas".

Aš labai atsiprašau skaitytojo už tokią ekskursiją į Hamburgo bei Paryžiaus premjeras, bet ji buvo būtina, nes padės įvertinti ir sulyginti mūšų tris dramaturgus, apie kuriuos norime kalbėti. Pagaliau ar išdavimas nėra ir mums aktuali tema, ir mūsų kai kurių politikierių elgesys paskutinėmis Lietuvos nepriklausomybės dienomis nekvepėjo išdavimu visų tų principų, apie kuriuos visą laiką buvo taip garsiai kalbama? Išdavimu, nors gal ir gerais norais grįstu? (Bus daugiau).

Gražiausia Kalėdų švenčių dovana jūsų artimiesiems — laikraštis. Tai dovana, kuria jis džiaugsis ištisus metus. Užrašykite jiems Vienybę.

...KOMEDIJA EINA TOLIAU, TIK GAL BUS LINKSMESNĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

mos, kur pinigas sukasi, tai klebonui ar prelatui ten tikroji vieta. Tad mūsų liaudininkai ir socialdemokratai čia bus atlikę gerą "liberališką" paskyrimą, visai suderintą su laiko dvasia ir papročiais...

PIRMAS ATSITIKIMAS ISTORIJOJE

Pati pikantiškiausia ir maloniausia naujiena tai bus, be abejo, ponios A. Devenienės paskyrimas Vliko Vykdomosios Tarybos pirmininke. Kadangi vliekiečių ta Taryba vis buvo laikoma "Lietuvos egzilinė vyriausybe", tai pirmą kartą Lietuvos istorijoje "ministrų pirmininku" turėsime moterį. Jei tai kiek patrauks iš solidarumo mūsų gražiąją lytį daugiau domėtis Lietuvos išlaisvinimo reikalais, čia bus pasiekta vienintelė nauda, kalbant politiniu požiūriu...

Naujoji Vliko Vykdomoji Taryba dabar susidės iš trijų asmenų, kurių nei vienas tikrojoje Lietuvos rezistencijoje okupacijų metais tiesiogiai nedalyvavo ir net pačioje Lietuvoje negyveno! Tikėsimės, kad tokie asmenys puikiai "supras" ne tik buvusią, bet ir esamą bei būsimą Lietuvos rezistencijos žmonių dvasią. Tai už vis būdingiausia naujovė naujojo New Yorko Vliko nuotaikoms.

Ar galės būti pasikeitimų tos Vykdomosios Tarybos kokioje nors veikloje? Dar sunku spėlioti, bet atsakymą duoda dr. Petras Karvelis, tos Tarybos senas ir dabar "naujas" narys, "Užsienio Tarnybos Valdytojas", žinomasis ambasadorius Bonnoje. Jo skelbti melai lietuvių visuomenei apie "konsulatus" ir "Lietuvos respublikos atstovavimą Bonnoje" supliušku ir turėjo supliukšti, kaip muilo burbulas, jie lietuvišką politinę akeiją Vokietijoje padarė juokingą, bet tas žmogus nepasitraukė, o ir toliau vadovaus "Lietuvos užsienio politikai"!

PERYLOS LŪKESČIAI

Ūkinikų vaikai žino, kas atsitinka su vištomis, kai jos užsimano perėti. Tris dienas jos siunta ir tūpiasi ant bet kokios gūžtos. Jei nėra kiaušinių, tai bent ant grumsto ar stačiai ant kietos žemės.

Iš patyrimo pažįstantiems reikalus aišku, kad šioje gūžtoje — naujoje Vliko Taryboje turi "sintetinius" kiaušinius ir naujus blefinius dės tik daktaras Karvelis. Ir kad ir labai karštai čia tūptųsi naujoji pirmininkė ponia daktarienė, visos viltys tegali būti, kad iš tų kiaušinių išsiris tik nauji krikdemiški "karveliukai". Toks jau yra gamtos dėsnis...

Todėl naujojo Vliko prezidiumo nario socialdemokrato J. Kaminsko pareikštos viltys, kad dabar Vlikas tai jau turės stengtis sutvarkyti savo gerą bendradarbiavimą su Lietuvos diplomatais ir išplėsti bei sustiprinti ar net apjungti visas lietuviškas pajėgas užsienyje (anot jo, "konsoliduoti"), — tokiomis aplinkybėmis yra labai silpnos viltys.

Beje, jos buvo reikštos bent dešimtį kartų, vis tais pačiais žodžiais ir niekada netesėtos.

KAS SU KUO BENDRADARBIAUS?

Taigi, po naujo "persiorganizavimo" vlikiniai apartamentai ne tik sumažėjo, bet jau ir nauja vieta teko išsinuomoti. Be abejo, New Yorke geresnė vieta, negu Reutlingeno provincijos užkampyje.

Ir baldai mėginta kiek perstatinėti, bet tai to paties "empire" stiliaus baldai. Ir užsimojimų vėl pareikšta su visais "bendradarbiauti" ir visus "konsoliduoti". Tačiau labai augšti kalnai teks peržengti, kad būtų pasiekta nors truputis sumažinimo suirutės ir nesantaikos, kurią per dešimtmetį praktikavo ir išugdė krupavičinis Vlikas su savo demagogija, dūmų pūtimais, naiviausiomis fantazijomis, arogancija, skaldymu ar kaikurių lietuviškų rezistencinių organizacijų begėdišku šmeižimu.

Tikrovė šiandien yra ta, kad klausimas reikia statyti atvirkščiai:—**svarbu, ne su kuo toks Vlikas stengsis bendradarbiauti ir "konsoliduoti", bet ar kas iš lietuvių su tokiu Vliku norės bendradarbiauti ir jį konsoliduoti?** Ateinantieji metai į tą klausimą pradės duoti atsakymus.

Geroje politikoje niekad neleistina "galutinai" nusiminti ar ką "galutinai" nurašyti į nuostolius. Vienas prancūzų juokdarys sakė, kad politika yra nuolatinis daužymas ir vėl klijavimas iš skeveldrų. Jei tai teisybė, tai protingi žmonės dar turi šiokių tokių galimybių. Gal nereikia galutinai nusivilti ir šiąja kryptimi, ypač jei prisidės švelni, poetiška, gyvybės gemalų paslaptis nujaučianti moteriška naujos pir miminkės širdis...

Deja, tai daugiausia, ko tegalima tikėtis. Taip jau atsitiko, kad apie rimtesnį ir realų lietuviškos rezistencijos kelią tenka galvoti ir jam rįžtis visiems kitiems veiksniams, kurių vieniems neseniai, o kitiems jau prieš ellę metų teko atmesti vlikinius maskaradus ir ant kieto tikrovės pagrindo teikti jėgas Tėvynės laisvės kovų paramai.

Vienas žymiausių gyvųjų kompozitorių pasaulyje, Jean Sibelius savo namuose, netoli Helsinkio, Suomijoje, jo 90 metų amžiaus sukakties išvakarėse. Ant piano pasirėmusi muzikos žmona. Sibeliaus gimtadienis buvo paminėtas ir Carnegie Hall, New Yorke, kur praeitą sekmadienį Symphony of the Air orkestras grojo jo kūrinius, diriguojant Jalas, kompozitoriaus žentui.

SVETLANA BERIOZOVA PAS LOS ANGELES LIETUVIUS ŽURNALISTUS

(Mūsų Los Angeles bendradarbio)

LOS ANGELES, CALIF. — Šiuo metu laikoma žymiausia Europoje Sadler's Wells Baleto Kompanija turėjo savo gastroles Los Angeles mieste. Šioje baleto trupėje, kaip žinoma, jau kelinti metai šoka ir mūsų žinomoji balerina Svetlana Beriozova. Kaip praėjusiais, taip ir šiais metais Los Angeles laikraščių teatro kritikai kiekvieną jos pasirodymą įvertino ir išgyrė šilčiausiais žodžiais. Po Sadler's Wells baleto neprilygstamos karalienės Margot Fonteyn, mūsų Svetlana Beriozova laikoma antroji trupės pažiba. Ir kadangi ji yra jauna, jai pranašaujama vis skaidresnė ateitis baleto žvaigždžių žvaigždyne.

Kai ši kompanija pernai turėjo gastroles per Ameriką ir dvi savaites šoko Los Angeles Shrine Auditorijoje, bene pirmas tuomet iš lietuvių laikraštininkų aš pasistengiau su ja susipažinti ir išsiaiškinti legendą, kodėl ši nelietuviškai skambančios pavardės balerina visada ir visiems skelbdavosi lietuvaite iš Lietuvos. Tuo met su ja turėjau ilgus pasikalbėjimus, kurių nuotrupas aprašiau kaikurioje spaudoje. Tada paaiškėjo, kad ta "legenda" yra gryna teisybė. Svetlana yra ne tik gimusi Kaune, iš Lietuvos piliečio ir savo lietuvių laikančio tėvo, buvusio Kauno baleto šokėjo Beriozovo-Beržaičio šeimoje, bet ir, nors vaikystėje išvykusi iš Lietuvos, tebelaikanti šiandien save lietuvaite ir svajojanti grįžti į savo gimtąjį Kauną, kai jis bus laisvas.

Pernai Svetlana labai džiaugėsi, kad jai pagaliau pasitaikė proga susipažinti su lietuviškos spaudos atstovu ir per jį pasakyti pasaulio lietuviams savo jausmus. Ji apgailestavo, kad jai tesą labai maža galimybių susitikti ir arčiau susipažinti su lietuvių visuomene.

Kai prieš porą savaičių Sadler's Wells trupė vėl šoko mūsų mieste, mes išnaudojome progą pagilinti ir praplėsti pažintį. Lietuvių Dienų magazino redakcinio kolektyvo ir Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Los Angeles skyriaus iniciatyva buvo suruoštas Svetlanai Beriozovai puikus priėmimas lietuvio pramonininko S. L. Fabiano hollywoodinėje rezidencijoje. Nors būdama kasdien užimta dalyvavimu baleto programose, kartais dukart per dieną, taipgi ir repeticijomis, Svetlana su didžiausiu malonumu ir draugiškumu priėmė mūsų pakvietimą.

Pobūvio metu, kuriam vadovavo Los Angeles lietuvių žurnalistų skyriaus valdybos sekretorius Miltonas Starkus, mūsų žurnalistai išsikalbėjo su S. Beriozova visais juos dominčiais klausimais, ir man malonu čia pabrėžti, visi gavo tokius pat lietuviškos dvasios atsakymus, kaip aš juos buvau aprašęs iš savo ankstyvesnių pasikalbėjimų. Buvo pasivaišinta, daug prisifotografuota ir pagaliau atsisveikinta žodžiais: "Ligi pasimatymo Kaune"...

Sadler's Wells baleto trupė iš Los Angeles šiuo metu yra vėl sugrįžusi į rytus ir turės gastrolių Washingtone, Philadelphijoje, New Yorke, Bostone ir gal dar kituose miestuose. Būtų labai gerai, jei ir tų miestų lietuviai, ypač žurnalistai, menininkai ar paskirų kultūrinių draugijų bei klubų geresni vienetai nepraleistų progos susipažinti su garsiąja mūsų šokėja, suruošdami panašius priėmimus ar platesnius pobūvius su lietuviško meno pasirodymais. Svetlana yra pasiilgusi ir labai vertina kontaktus su lietuviais. Didelės paslapties neišduodamas, galėčiau nuo savęs pridėti, kad tokie pabendravimai būtų reikšmingi ir jos lietuviškos dvasios palaikymui, jai nuolat bendradarbiaujant ir reiškiantis tik tarp svetimųjų...

Ir dar vienas intymus patarimas. Norint sumegsti kontaktus su Svetlana, nebūtina kreiptis į kompanijos spaudos agentą, kuris tokiais atvejais mėgsta komplikacijas, — bet kreiptis tiesiai į ją pačią. Ir jei tik turės laisvą valandą, Svetlana Beriozova neabejotinai patenkins rimtus pakvietimus arčiau susipažinti su lietuviais. Ji kalba prancūziškai, angliškai ir rusiškai ir moka daug lietuviškų žodžių. "Jei gal lėčiau ilgiau pabūti su lietuviais, aš tuoj kalbėčiau lietuviškai", — prisipažino ji man pernai. Deja, tokių progų jai vis tebetrūksta... **B. Raila**

Mums rašo

Gerb. Redaktoriau:

Užpraeitos savaitės Vienybėje Jūsų korespondentas B. G. kritikuoja Waterburio mėgėjų teatro pastatymą "Varpų Giesmė" ir New Yorko skautų dramos sekcijos vaidinimą "Buhalterijos klaidą". Kadangi pir mojo nemačiau, noriu pasisakyti tik dėl antrojo.

Žinoma, kad "Buhalterijos klaidoj" buvo trūkumų (o jų netrūketa ir profesionalų pastatymuose), bet kiek vaidinime buvo gražių deimančiukų, kiek buvo ašaros išspaudžiančio juoko! Jei vaidinimas būtų buvęs toks prastas, kokiu jį stengiasi nupiešti B. G., tai skautai nebūtų "Buhalterijos klaidos" vaidinę penkis kartus. Man pačiam geriau patiko "B. klaida" negu bet kuris kitas New Yorke matytas vaidinimas. Jei mes iš bet kokios trupės pastatymo reikalausime tai, ko B. G. reikalauja, tai jokių vaidinimų nematytume, nes esamose sąlygose niekad nepajėgsime sukurti profesionalų teatro. Sutinku su V. Bukšnaičiu, kuris prieš porą mėnesių Vienybėj rašė, kad senieji lietuviai rodydavo tai, ką jie turėjo geriausio. Taip ir mūsų naujieji ateiviai turėtų elgtis, o ne laukti, iki koks nors slapukas B. G. su savo destruktyviais pasisakymais nugnybs vos besikleidžiančius dramos pumpurus, tikėdamas, kad galima pirmuoju pastatymu iškepti profesionalinio lygio vaidinimą.

Waterburiečiai ir N. Y. skautai turėtų nekreipti dėmesio į tokią neaiškius tikslus turinčią kritiką, o toliau su tokia pat energija ir pasišventimu puoselėti lietuvišką dramos meną. Skaičiau, kad N. Y. skautai ruošiasi statyti naują veikalą — linksmą komediją. Būtinai statykite, mieli skautai, o lietuviška visuomenė jus už tai gerbs ir rems kaip ir iki šiolei. **J. Morkūnas,**

Woodhaven, N. Y.

Glenn L. Martin, Amerikos aviacijos pionierius, mirė Baltimorėje, sulaukęs 69 metų amžiaus.

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

ALTS Centro Valdyba, vadovaujama dr. S. Biežio, šiuo metu baigia ruošti platų veiklos planą, kuris apimtų pačius svarbiausius Amerikos lietuvių reikalus. Dr. Biežio iniciatyva, Sąjungos veiklai sustiprinti yra sutelktos didesnės ir įtakingesnės lietuvių jėgos. Adv. Antanas Olis, Juozas Bačiūnas, adv. Ant. Lapinskas ir kiti padeda Sąjungos vadovybei ištekliais, patarimais ir darbu. Sąjungos veiklos planas artimiausiu laiku bus paskelbtas viešai.

— Vera Olienė, keletą savaičių buvo rimtai sunegalavusi, bet dabar jau yra grįžusi iš ligoninės ir palengva sveiksta.

— Chicagos lietuviai kurie yra susipažinę su Draugo mintimis apie naują Vliko vadovybę, yra labai nustebę, kad dabar Draugas, netekęs prel. Krupavičiaus, aimanuoja... ir beveik sakosi, jog jam Vlikas jau nebeįdomus. Toks laisvinimo reikalų vertinimas Draugo akimis sukelia didelių abejonių apie Draugo nuoširdumą betkur ir betkada...

— Chicagoj sklinda balsi žinia: "Šiame mieste jau nebėra lietuvių". Mat, paskutiniu laiku visokie kultūriniai paren gimai tepajėgia sutraukti tik po pora šimtų žmonių. Net ir Naujienos, kurios visados savo metiniuose koncertuose turėdavo labai daug žmonių, rudeniniame koncerte surinko vos keletą šimtų... galvų. Kitoms organizacijoms klojasi panašiai.

— Prasidėjo gyvas aukų rinkimas: Draugas renka aukas savo namams, jėzuitai per Margučio radiją renka aukas savo namų statybai, Studentų Šalpos Fondas renka aukas studentams, Vasario 16 Gimnazijai renka aukas įvairūs asmenys ir organizacijos... Žodžiu, tikras aukų vajus. Ką gi padarysi — esame biedni, ir turime tik tai, ką surenkame ir išmaldaujame.

— Sako, kad jei nebūtų Chicagoje Margučio — tai būtinai reikėtų jį išgalvoti. Mat, per beveik 30 metų Margutis kas vakarą radijo bangomis apeina visus lietuvių namus. Jo apsilankymas yra visų laukiamas. Ir jei nori, kad Chicagos lietuviai — visi lietuviai — būtų painformuoti, tėra tik vienas kelias — Margutis. **V. K.**

ALBINAS S. TREČIOKAS dirba SLA narių naudai virš 30 metų. Buvo SLA seimuose išrinktas į Apšvietos ir Finansų komisijas ir pavyzdingai dirbo jose 15 metų. Taip pat be pertraukos yra SLA 245 kp. ir 5-to apskričio valdyboje virš 25 metų. Be to, jis yra New Jersey ir New York valstybių pripažintas apdraudos žinovas. Todėl visi SLA nariai yra prašomi balsuoti už Albiną S. Trečioką į SLA Centro Iždininko vietą.

A. Andriuškevičius
Laikrodininkas ir Juvelyras
Didelis brangenybių pasirinkimas.
485 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-2318

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

J. MARKIEWICZ
AND
SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

LIETUVIŠKI SŪRIAI
Lietuviški sūriai, gaminami Michigan valstybėje, yra švieži, nes jie atgabenami lėktuvais.
Šiuos tikrus, lietuviškos gamybos, sūrius Petras Lisauskas pristato visoms krautuvėms rytinėse valstybėse.
Gydytojai sako, kad maitinimasis pieniškais produktais, ypač sūriu, stiprina žmogaus sveikatą ir ilgina jo amžių.
Lietuviški sūriai, kurių Petras Lisauskas pataria tuojau užsisakyti, turi visas tas teigiamas kokybes.
Petro Lisausko krautuvėje (prieš Maspetho lietuvių bažnyčią) taip pat galite gauti lietuviškos Boston Baking Co. gamybos duonos, tikrų lietuviškų dešrų ir šviežių, tiesiai iš farmos atvežtų, kiaušinių.
Atsiminkite: Petro Lisausko krautuvėje gaunami tik švieži produktai.
Petras Lisauskas lietuviškus sūrius reguliariai pristato šiems savo atstovams: V. Abeciūnas, New Britain, Conn. ir Boston Co., Elizabeth, N. J.
PETRAS LISAUSKAS
Lietuviškų sūrių Atstovybė Rytinėse Valstybėse
64-09 Clinton Ave., Maspeth, N. Y.
Telefonas TW 4-8087

ANTON APPEL
Parduodami lietuviški skilandžiai, dešros ir kiti pirmos rūšies maisto dalykai.
JERSEY PORK
428 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Telefonas, STagg 2-3108

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

AUGUST P. GUSTAS, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

$250 ąžuolinis karstas

Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.

Audeklu dengtas nuo $95
Ąžuolinis nuo $250
Mahagoni med. nuo $495
Metaliniai nuo $385

Nemokamai koplyčia

Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

Lietuvos Atsiminimų
RADIJO VALANDA
Jack J. Stukas
Direktorius
SEŠTADIENIAIS
nuo 4,30 iki 5,30 v. p. p.
WEVD, 1330 kil.
Visais reikalais kreiptis:
1264 WHITE STREET
Hilside, N. J.
WAverly 63325

Pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas yra
MARGUTIS
Jis iliustruotas, turiningas, įvairus ir visados gyvas.
MARGUTIS
išeina kiekvieną mėnesį. Pasiųskite adresą ir gausite numerį susipažinimui. Margučio metinė prenumerata tik $3.00.
MARGUČIO adresas:
6755 S. Western Ave.
CHICAGO 36, ILL.

NEATIDĖLIOKITE RYTOJUI
Nei vienos dienos negalite laukti, jei norite apdrausti savo namus, baldus, automobilius, brangius kailinius ir tt.
Leiskite man parūpinti jums draudimo polisą jūsų pasirinktoje draudimo bendrovėje.
Jonas Juodis, Draudimo Brokeris, 664 Jamaica Avenue, Brooklyn 8, N. Y. Tel AP 7-9454
Dirbančiųjų patogumui mano darbo valandos: Darbo dienomis 6-8 v. v. Šeštadieniais: nuo 8 v. r. iki 6 v. v.

Kraus & Nussbaum
Vyriškų drabužių parduotuvė
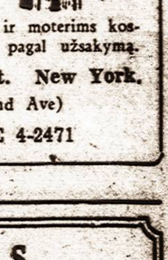
Kostiumai, rudeniniai ir žieminiai paltai. Kelnės. Kostiumai ir su dvejom kelnėm. Vietinės ir importuotos medžiagos. Pataisymas garantuotas.
Siuvame vyrams ir moterims kostiumus ir paltus pagal užsakymą.
308 E. 86th St. New York.
(šalia 2nd Ave)
Tel. RE 4-2471

CASINO TEATRAS
210 East 86th St., New York Tel.: RE 4-0257 BU 8-0561
Nuo gruodžio mėn. 9 iki 15 d.
"PENSION SCHOELLER"
Ludwig Schmitz—Camilla Spira—Eva—Ingeborg Scholtz
ir
"DU BIST DIE ROSE VOM WOERTHERSEE"
Marte Harell—Grete Weiser—Curd Juergens—Hans Moser
Naujausia vokiška apžvalga.

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
JULIUS MALDUTIS
BENDRI AUTO TAISYMO DARBAI
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8 9794
Namų telefonas: HY 7-3247

DRABUŽIAI MŪSŲ SANDĖLY PARDUODAMI TRECDALIU PIGIAU, NEGU KRAUTUVĖSE
GERIAUSIA MEDŽIAGA IR DARBAS.
Ateikite ir įsitikinkite. Mes kalbame lietuviškai.
REGAL MANOR CLOTHES
53 WEST 23rd ST. NEW YORK 10, N. Y.
ORegon 5-5090-1-2-3

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP
GRAND PARADISE
Ką nerengtumėte — koncertą, vestuves, šokius, ar prakalbas — Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.
Reikalų Vedėjas
I. WEINSTEIN
320 GRAND ST. BROOKLYN 11, N.Y.
EVergreen 7-1123

STEAMBOAT INN
ALMA KASMOČIŪTĖ, Vedėja
ĮVAIRIAUSI GĖRIMAI IR PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
SALĖ ĮVAIRIOMS PROMOGOMS
DIDELIS IR GRAŽUS SODAS PIKNIKAMS.

Alma Kasmočiūtė
89-91 STEAMBOAT ROAD. GREAT NECK, L. I.
Telefonai
Greta Neck 2-1546 (Biznio)
Geat Neck 2-3389 (Namų)

New Yorkas ir Apylinkė

PAS MUS

Efrozina Mikužiūtė, ilgametė SLA iždo globėja, vėl kandidatuoja toms pareigoms. Mat, Alena Devenienė, išrinkta Vliko Vykdomosios Tarybos pirmininke, iš tų pareigų pasitraukia.

St. Zobarskas, žinomas rašytojas, perėmė vaikų laikraštėlio Eglutės redagavimą.

Prof. J. Balys skaitys paskaitą Tautinio Akademinio Sambūrio šešerių metų sukakties minėjime, kuris įvyks šį šeštadienį, gruodžio 10 d., 7 v. v. Winter Garden salėje, 1883 Madison St. Brooklyne. Be to, dainuos Skautų Vyčių Oktetas.

Zenonas Rekašius, Lietuvių Studentų Santaros iždininkas, atvyksta į New Yorką dalyvauti Santaros ruošiamame suvažiavime.

J. Šlepetys praneša, kad Lietuvių Bendruomenės ruošiamas Naujų Metų sutikimas įvyks gruodžio 31 d. 260 Knickerbecker Ave. Brooklyne. Programai vadovaus aktorius Vitalis Žukauskas.

Algirdas Brazis, Metropolitan Operos solistas, dainuos Vienybės 70 metų sukakčiai paminėti koncerte, kuris įvyks 1956 m. vasario 5 d. Webster all, New Yorke.

A. Sperauskas organizuoja studentų dailininkų parodą New Yorke.

Jurgis Valaitis su žmona Nijole grįžo iš povestuvinės kelionės, praleistos Floridoje ir kitur.

Emilija Diksonienė, Bronxo vienybietė, neseniai minėjo savo gimtadienį ir 14 metų sukaktį, kai ji yra vietos Lietuvių Demokratų Klubo sekretorė.

Petras Akelis, brooklynietės Marijos Akelienės 17 metų amžiaus sūnus, išvyko savanoriu į armiją. Vyresnis sūnus Antanas, tarnavęs parašlutininku, jau grįžo.

Adv. A. Ošlapas ir jo vadovaujama New Yorko Lietuvių Taryba rūpestingai ruošiasi Vasario 16 sukakties minėjimui.

Dr. A. Snieška ir jo žmona Janina, dantų gydytoja, susilaukė antro sūnaus.

V. Grigaitytė, op. solistės V. Grigaitienės duktė, ištekėjo už inž. Sydney Leverock.

Dr. Stepas Biežis kalbės New Yorke

Gruodžio 13 d. 7 val. 30 min. vakaro Baltic Freedom Hall, 131 E. 70 St., New Yorke, New Yorko Lietuvių Tautinių Draugijų Centro iniciatyva ruošiamas pasitarimas su Am. Liet. Tautinės Sąjungos Centro valdybos pirm. dr. Stepu Biežiu svarbiais reikalais. Po pasitarimo bus pobūvis. Į šį pasitarimą kviečiami visi tautinės srovės žmonės.

Pasidalino pareigomis

Gruodžio 3 d. Skautų būklė Brooklyne įvyko metinis skautų tėvų susirinkimas. Pirmininkas ir iždininkas, Tauro tunto tuntininkas ir Neringos vietininkijos vietininkė davė praėjusių metų veiklos pranešimus.

Iš pranešimų paaiškėjo, kad šio komiteto veikla skautų organizacijai plėsti New Yorke buvo labai sekminga. Tėvų ir globėjų komiteto pirmininkas atsistatydino ir pasiūlė išrinkti naują komitetą, kuris vėliau pareigomis pasidalino taip: J. Audėnas—pirmininkas, J. Maurukienė — sekretorė, P. Ulėnas — iždininkas, S. Gudas ir K. Vasiliauskas—nariai. M. K.

Maspetho žinios

Liet. Pil. Klubo metinis susirinkimas šį penktadienį, gruodžio 9 d. 8 v. v. klubo salėje, 69-61 Grand Ave. Maspethe.

Liet. Auditorijos specialus susirinkimas bus šeštadienį, gruodžio 17 d. 8 v. v. Pil. Klubo salėje Maspethe.

Naujiems Metams sutikti komisiją sudaro: J. Bernatavičius, P. Lisauskas, C. Lisauskas ir A. Šmagorius. Naujų Metų sutikimas įvyks gruodžio 31 d. Pil. Klubo salėje Maspethe.

Pil. Klube yra laiškai šiems asmenims: J. Akelaičiui, J. Siručiui, H. Vigūnui, K. Kaminskui ir A. Baranauskui. P. Šl.

SPORTAS

Gruodžio 10 d., šeštadienį, 2.00 val. Lietuvių Sporto Klubo jaunučiai žais pirmenybių rungtynes su New York S. C.

Gruodžio 11 d., sekmadienį: LSK jauniai — BW Gottschee 11 val. ryte. LSK rezervinė — Swiss FC rez. 12.45 val. LSK pirmoji vien. — Swiss FC 2.30 val. p. p. Visos rungtynės vyks Lietuvių Sporto Klubo aikštėje, New Farmers Oval.

— Lietuvių Sporto Klubo visuotinis susirinkimas iš gruodžio 11 dienos nukeliamas į gruodžio 18 dieną, 5.30 vakare.

Žurnalistų pobūvis

Gruodžio 17 d. 7 val 30 min. vakaro Brooklyno Karalienės Angelų parapijos salėje, 213 So. 4th St., Brooklyn, N. Y., kviečiamas Lietuvių Žurnalistų S-gos New Yorko skyriaus narių susirinkimas — pobūvis, kuriame bus pagerbti skyriaus nariai, neseniai išleidę savo raštus. Į pobūvį kviečiami ir Brooklyne gyveną rašytojai.

Ruošiasi paminėti Vilniaus seimo sukaktį

Lietuvių polit. grupių iniciatyva, lapkričio 29 d. buvo sukviestas platus lietuvių visuomeninių ir kultūrinių organizacijų atstovų pasitarimas Vilniaus Seimo 5 metų sukakties minėjimo reikalu.

Susirinkimas vienbalsiai pasisakė už Seimo sukakties minėjimą, kviečiant į jį plačiąją New Yorko lietuvių visuomenę, studentiją ir aplamai jaunimą.

Organizacijų atstovai vienbalsiai išreiškė pageidavimą, kad Vilniaus Seimo sukakties minėjimą suruošti imtųsi New Yorko Lietuvių Bendruomenė, talkinama kitų liet. organizacijų. L. B-nės N. Y. Apygardos Valdyba, artimiausiu laiku, sudarys iš liet. organizacijų atstovų Vilniaus Seimo sukakčiai paminėti Komitetą, kuris drauge su LB. atstovais nustatys minėjimui datą ir tinkamą programą.

LSS susirinkimas

Sekmadienį, gruodžio 11 d., Apreiškimo parapijos patalpose 12:15 įvyks visuotinis LSS New Yorko skyriaus narių susirinkimas. Darbotvarkėje pranešimas iš visuotino LSS suvažiavimo, Šilbajorio pašnekesys bei einamieji reikalai.

Namai pardavimui per Orman & Michelson

WOODHAVEN — Netoli Jamaica Ave., dviems šeimoms namas, 11 kambarių. Namas gerai pastatytas, yra garažas. Tik reikia išdekoruoti ir įvesti centralinį šildymą. Naujam savininkui bus galima gauti bent vieną butą iki pavasario. Prašoma $9,990. Pamatyti tik susitarus.

RICHMOND HILL —Šešių kambarių vienai šeimai namas geroj vietoj. Gražūs kambariai. Moderniška virtuvė, maudynė ir nauja garinė apšildymo sistema, aliejum kūrenama. Arti transportacijos, krautuvių, bažnyčių ir mokyklų. Bargenas — $10,750.

RICHMOND HILL — Dviems šeimoms namas su dviem garažais Penkių kambarių butas naujam savininkui. Antras butas, šešių kambarių, nuomojamas už $100. Aliejum apšildomas, arti Jamaica Ave. Namas gerame stovyje. Kaina $18,990.

RICHMOND HILL — Atskirai pastatytas vienai šeimai namas su garalu. Parketo grindys. Karšto vandens apšildymo sistema, aliejum kurenama. Aštuoni kambariai. Sklypas 40 pėdų platumo. Arti Jamaica Avenue. Namui tereikia dekoracijų. Kaina nuleista $12,990.

APDRAUDOS PATARNAVIMAS

Patikriname jūsų apdraudą. Parūpiname apdraudą namams baldams, automobiliams, biznui ir tt.

MORGIČIŲ INVESTMENTAI

Norintieji investuoti iki 6% į saugius morgičius, prašomi pas mus užsiregistruoti.

ORMAN & MICHELSON
REAL ESTATES — INSURANCE—MORTGAGE
111-15 Jamaica Avenue
Richmond Hill, New York
Telefonas:
VIrginia 6-1800

Kristijono Donelaičio sukakties minėjimas

Gruodžio 17 d. (šeštadienį) 7 v. val. Free Baltic House patalpose, 131 E. 70th St., New Yorke, Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugija ruošia poeto Kristiono Donelaičio 175 mirties metinių ir 125 metų nuo didžiojo kūrinio "Metų" pasirodymo minėjimą.

Bus mokytojo P. Gaurio paskaita apie Kristijoną Donelaitį ir jo kūrybą.

Aktorius K. Vasiliauskas paskaitys ištraukas iš Donelaičio "Metų".

Visuomenė kviečiama dalyvauti.

MLB D-jos New Yorke Valdyba

Studentų suvažiavimas

Lietuvių Studentų Santaros suvažiavimas įvyks gruodžio 30-31 dienomis New Yorke, Grand Paradise salėje, 318 Grand St., Brooklyne. Programoje numatyta R. Šilbajorio su V. Rasteniu diskusijos Lietuvos jaunimo sovietinimo klausimu, paskaita apie senovės Lietuvą, Santaros pirmininko Leono Sabaliūno referatas "Santaros ideologija" jaunųjų studentų dailininkų paroda, vakarienė su programa ir Naujųjų Metų sutikimas.

Atvykstantieji į suvažiavimą prašomi registruotis pas D. Užą, 51-61 56th Ave., Maspeth, N. Y. nevėliau gruodžio 22 d.

Skautų reikalai

Artimoje ateityje bus pakeistos — suprastintos lietuvių skautų uniformos, nes yra pastebėta, kad tarp atskirų vietovių ir net tarp skautų tose pačiose vietovėse uniformoms trūksta vienodumo. Šį reikalą LSB Vyriausias Skautininkas pavedė sutvarkyti LSB 1-jam Rajonui. Sktn. A. Matonis, šio Rajono Vadeiva, paskyrė šiam reikalui komisiją, kurios tikslas yra paruošti naujos uniformos projektą. Komisiją sudaro: skautininkų uniformai — ps. V. Pileika, skautų vyčių — vyr. sl. Č. Kilius, skautų — vyr. sl. V. Bliumfeldas, vilkiukų — vyr. sl. A. Alksninis ir oro skautų — A. Levanas.

Taip pat yra nuspręsta keisti skautų patyrimo laipsnių programas, kurios yra pagrindinės skautiškos veiklos gairės. Šios programos bus sumodernintos ir pritaikytos dabartinio gyvenimo reikalavimams. Į patyrimo laipsnį keitimo komisiją pakviesti: vyr. sktn. A. Saulaitis, dr. H. Lukaševičius ir ps. R. Šilbajoris.

***

Atlanto pakraštyje plečiantis skautiškai veiklai, nuspręsta LSB JAV 1-jo Rajono Vaidijai įrengti nuosavas rašymo ir multiplikavimo priemones. Šiam reikalui pinigus aukos atskiros vietovės proporcingai jose esančiam narių skaičiui. R. K.

LIETUVIS PERKA TIK PAS LIETUVĮ!
REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
MARIJONA STRUMSKIENĖ, savininkė
JURGIS JOKUBAITIS, vedėjas
322 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089
Vienintėlė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 20 metų.

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA
V. LUKAS, vedėjas

Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kuo geriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED
3% A YEAR
Latest Interest Rate Compounded Quarterly
Deposits made on or before 10th business day of January, April, July and October and the 3rd business day of all months draw interest from the first of such months if left to the end of the quarterly dividend period.
THE Kings County SAVINGS BANK
Incorporated 1860
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to $10,000
Member Federal Deposit Insurance Corporation

GR. 3-9865
GLENN'S RESTAURANT CABARET-BAR
CABARET — BAR
CH. GLENN, Sav.
Čigonų muzika — dainos — baletas. Kas naktį šokiai su čigonų europišku orkestru iki 3 val. ryto.
GERIAUSI VALGIAI — ŽEMOS KAINOS
219 2nd Ave. (cor. 14th St. New York City

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
Stiklinis baras. Viena gražiausių užeigų Brooklyne
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9533.

JŪSŲ VISOKERIOPAM TURTUI APDRAUSTI
JUOZAS ANDRIUŠIS
Atstovauja pirmaeilės draudimo įstaigas.
Gyvybė apdraudžiama per Travelers Ins. Co. Hartford, Conn.
Greitas ir sąžiningas patarnavimas.
238 Leonard St. Brooklyn 11, N. Y.
EV. 7-8247.

Tel. VIrginia 9-3112
PARK FLOKIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR
Kazys ir Alvina Buividai
Vakarais muzika prie baro.
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai.
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
80 ST. MARKS PLACE, (8th St. ir 1st Avenue) NEW YORK, N. Y. GRamercy 7-9765

KRAUTUVĖ ĮSTEIGTA 1921 METAIS
MŪSŲ KRAUTUVĖ 1956 M. MINI 35 METŲ GYVAVIMO SUKAKTĮ
JUOZO IR ONOS GINKŲ SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ ŠVENTĖSE SIŪLO
GERIAUSIŲ SALDAINIŲ puošniose dėžėse, tinkamos dovanojimui Lietuviškų saldainių RŪTA — kaina nuo $1.50 iki $2.50 už dėžę.
Šokaladinių Kalėdų senelių ir kitokių žaislų
EGLUTEI meniškų papuošalų, importuotų iš Europos
Įvairiausių elektrinių lempučių eglutei
Taip pat gausus pasirinkimas kitų įvairių žaislų
AUKSINĖS RASOMOSIOS PLUNKSNOS Parker ir kitų žinomų firmų
ATVIRUTĖS angliškais ir lietuviškais įrašais, piešiniai lietuviškais, tautiškais raštais ir religiniais motyvais, su žinomų poetų—Bernardo Brazdžionio ir kitų šventiniais eilėraščiais ir sveikinimais
UŽSAKYMAI ATVIRUTĖM atliekami ir paštu iš anksto atsiunčiant pinigus. Atviručių kaina nuo 5 c. iki 20 centų
Daugybė kitų aukštos vertės prekių, tinkančių dovanoti moterims, vyrams ir vaikams
KRAUTUVĖ ATIDARA KASDIEN
Visiems mūsų pirkėjams ir lankytojams linkime geriausių Kalėdų Švenčių ir laimingų Naujų Metų
JUOZAS IR ONA GINKAI, SŪNUS IR MARTI
495 Grand Street, Tel. EV 4-9293 Brooklyn 11, N. Y.

BROOKLYNO VAIDINTOJŲ TRUPĖ
Apreiškimo parapijos salėje,
NO. 5th STREET BROOKLYN, N. Y.
gruodžio 18 d.
(ŠEKMADIENĮ) 6 VAL. VAKARE
atžymėjimui 35 metų nuo pirmo dramos spektaklio Valstybiniam Teatre
stato
"NAUJIEJI ŽMONĖS"
P. Vaičiūno 5 v. komediją
Dalyvauja: V. Dėdinienė, A. Gadeikytė, L. Kašiubaitė, J. Sirtautaitė, T. Alinskas, V. Bukšnaitis, J. Gružauskas, E. Juzumas, L. Karmazinas, J. Lapurka, St. Vaškys.
Režisavo dramos akt. V. ŽUKAUSKAS.
BILIETAI: $1.75. Studentams ir moksleiviams $1.25.

DIDYSIS, TRADICINIS
Naujųjų Metų Sutikimas
Rengiamas:
Šviesos Sambūrio, Lietuvių Sporto Klubo, Studentų Santaros
GRUODŽIO 31 D. 9:30 v. v.
GRAND PARADISE DIDŽIOJOJE SALĖJE
320 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Programoje: poetas humoristas Antanas Gustaitis ir balerina Svetlana Vasiliauskaitė.
Baletas, vaišės su šampanu, staigmenos. Gros padidintas JOE THOMAS ORKESTRAS
BILIETŲ KAINA: $5.00 užsisakant iš aukšto; $5.50 prie įėjimo; $3.00 moksleiv. ir kariams
Stalai užsisakomi: VI 9-5097, VA 1-3247, EV 7-0463

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
BARAS, RESTORANAS

SALĖ vestuvėms, susirinkimams, parengimams, etc.
Vyt. BELECKAS
savininkas
1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewoode